

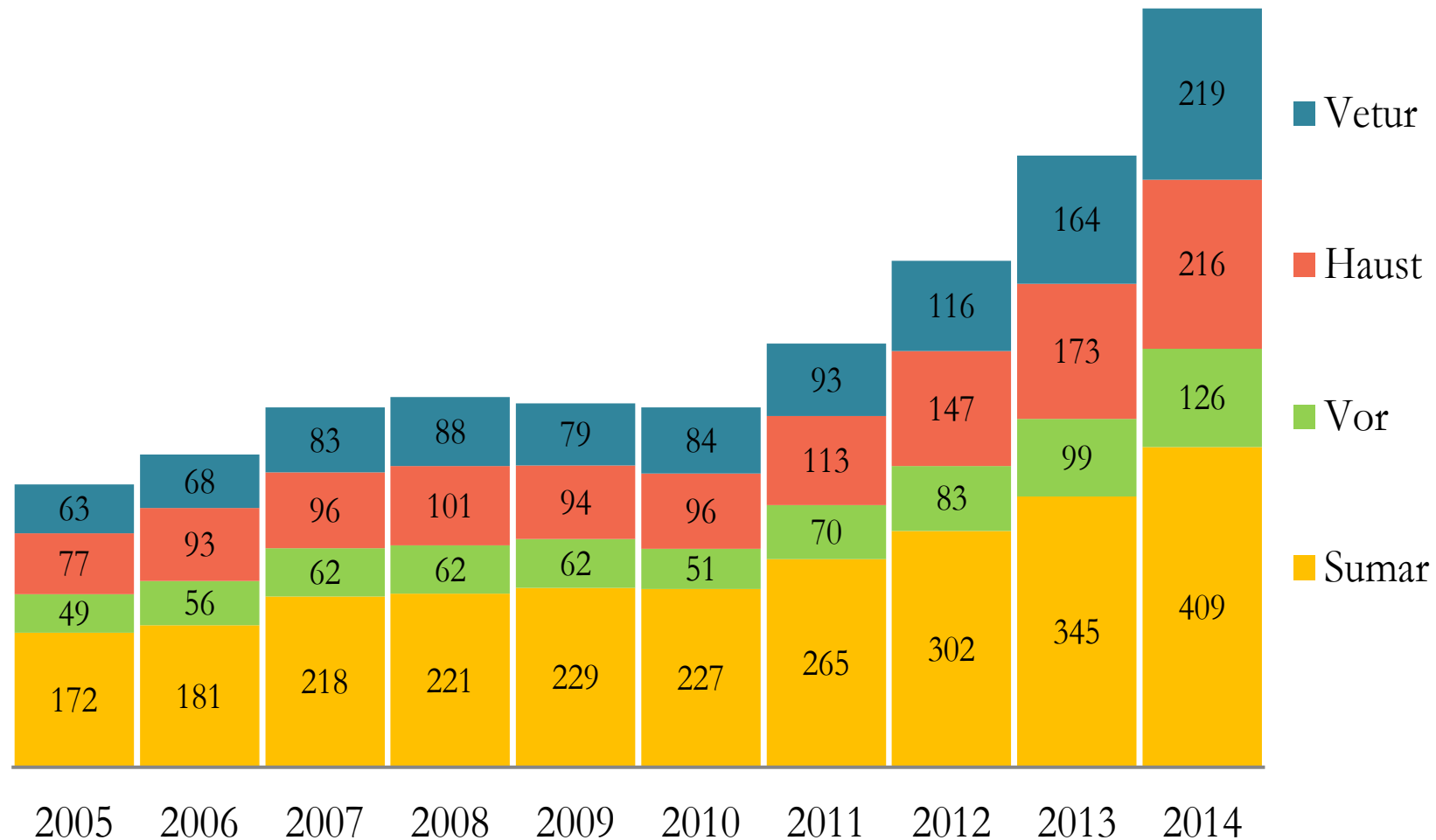
**Þolmörk ferðamanna
á átta vinsælum ferðamannastöðum
á Suður- og Vesturlandi**

Anna Dóra Sæþórsdóttir
dósent í ferðamálafræði

Þorkell Stefánsson, ferðamálafræðingur
við Háskóla Íslands

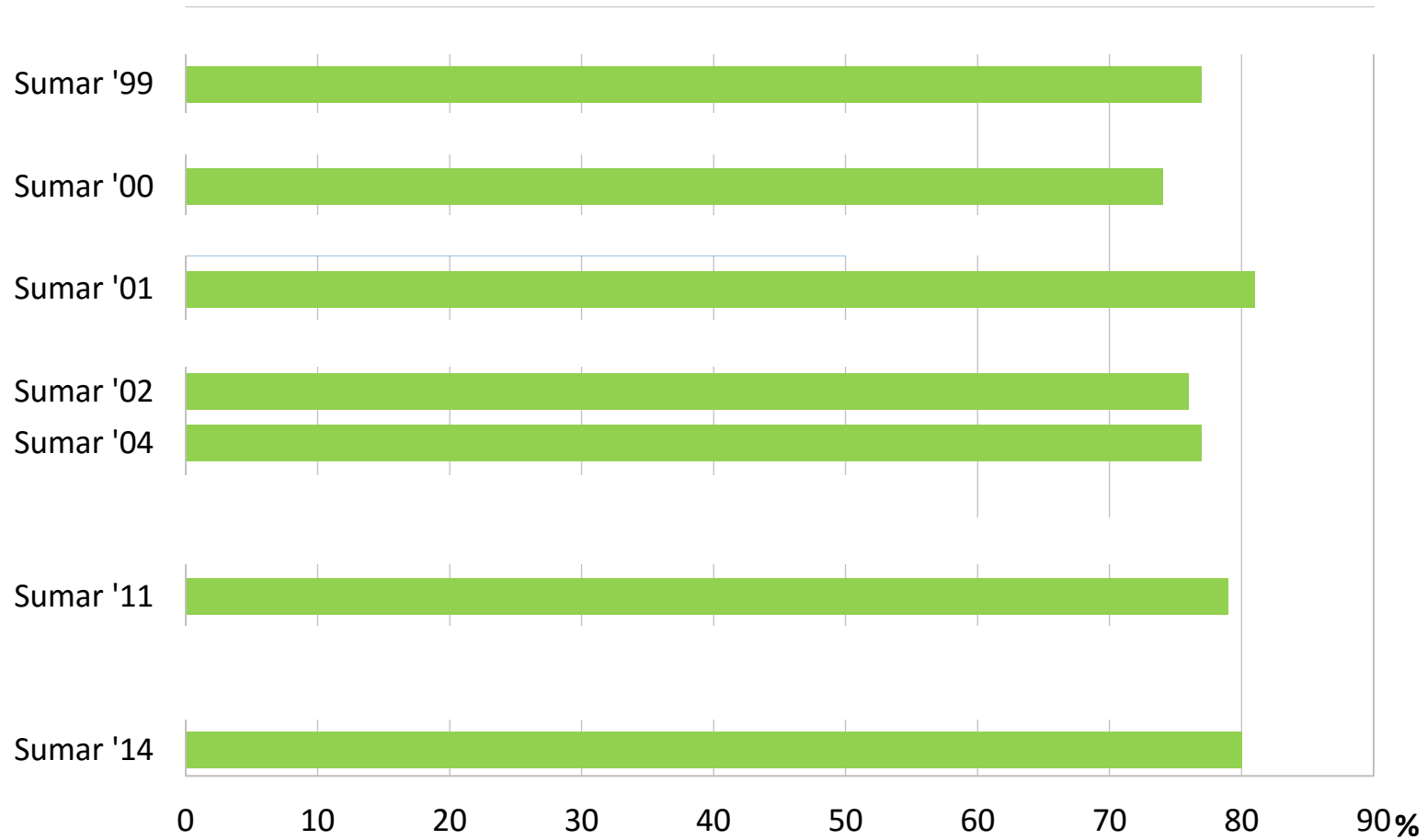
Ráðstefna á vegum Ferðamálastofu
25. maí 2016

Fjöldi erlendra ferðamanna greindur eftir árstíðum

Aðdráttarafi Íslands: náttúran

Hvað af eftirfarandi hafði mikil áhrif á ákvörðun þína um að ferðast til Íslands?

Hvað er það sem heillar við íslenska náttúru?
Svör: fegurð, að hún sé óspillt og óbyggðir

(Kannanir Ferðamálastofu, 1998-2015)

Djúpalónssandur

Hraunfossar

Þingvellir

Geysir

Seltún

Þórsmörk

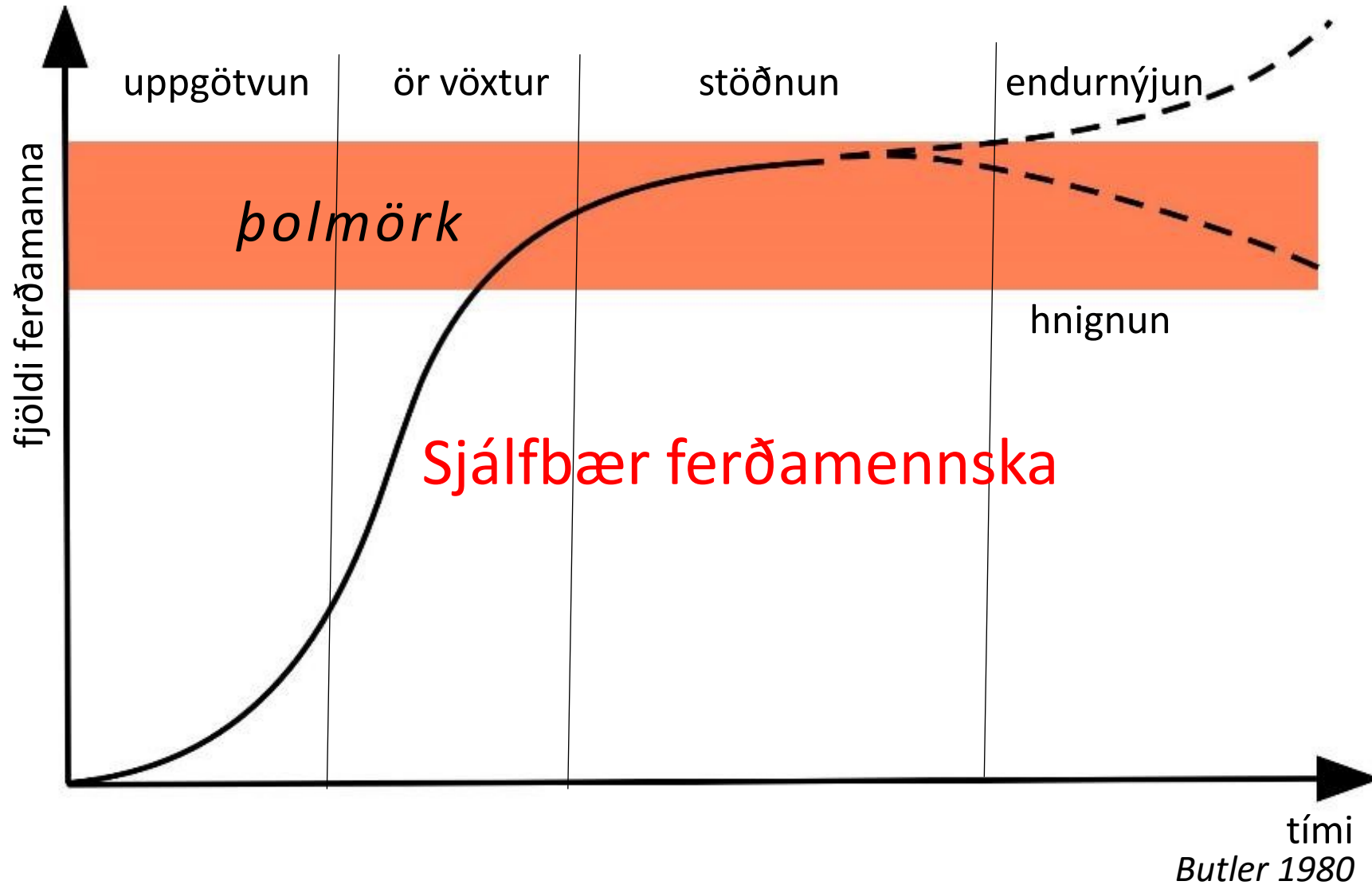
Sólheimajökull

Jökulsárlón

Markmið rannsóknarinnar

- **Hvaða ferðamenn** heimsóttu fyrrgreinda staði með tilliti til þjóðernis, aldurs, ferðamáta, ferðafélaga og gistimáta.
- Hvort ferðamönnum fannst vera **of margir aðrir ferðamenn** eða of mikið af bifreiðum á stöðunum.
- **Hversu ánægðir** ferðamenn voru með heimsókn sína, náttúru, innviði og þjónustu á rannsóknarstöðunum átta.
- Hvernig ferðamenn skynjuðu staðina og hvort ferðamenn sáu **ummerki um skemmdir á náttúrunni** vegna ferðamennsku.
- Hvort greina megi tölfræðilega marktækan mun á fyrrgreindum atriðum eftir árstíðum (sumar, haust og vetur) og eftir stöðunum átta.

Þróun ferðamannastaða

Þolmörk ferðamennsku

Mesti fjöldi ferðamanna sem getur ferðast um svæði án þess að leiða af sér óásættanlega hnignun á umhverfinu, hafa neikvæð áhrif á samfélagið eða að upplifun ferðamanna skerðist

Þolmörk umhverfis

Þolmörk náttúrulegs umhverfis

Jarðvegur, gróður, landslag, vatn, dýralíf

Þolmörk innviða

Bílastæði, vegir, göngustígar, gistirými, salerni/ kamrar

Félagsleg þolmörk

Þolmörk ferðamanna

Upplifun á mannþröng og áhrifum ferðaþjónustu

Þolmörk heimamanna

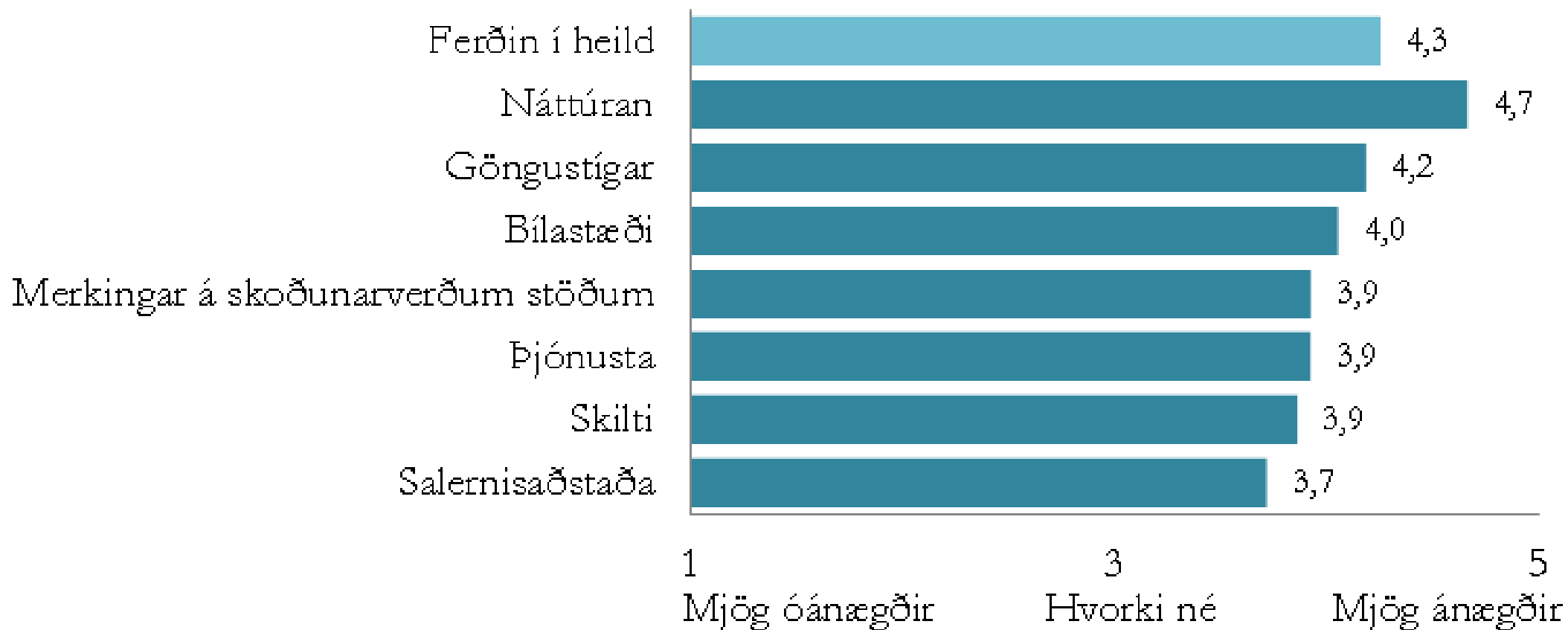
Viðhorf til ferðamennsku

Fjöldi svaraðra spurningalista

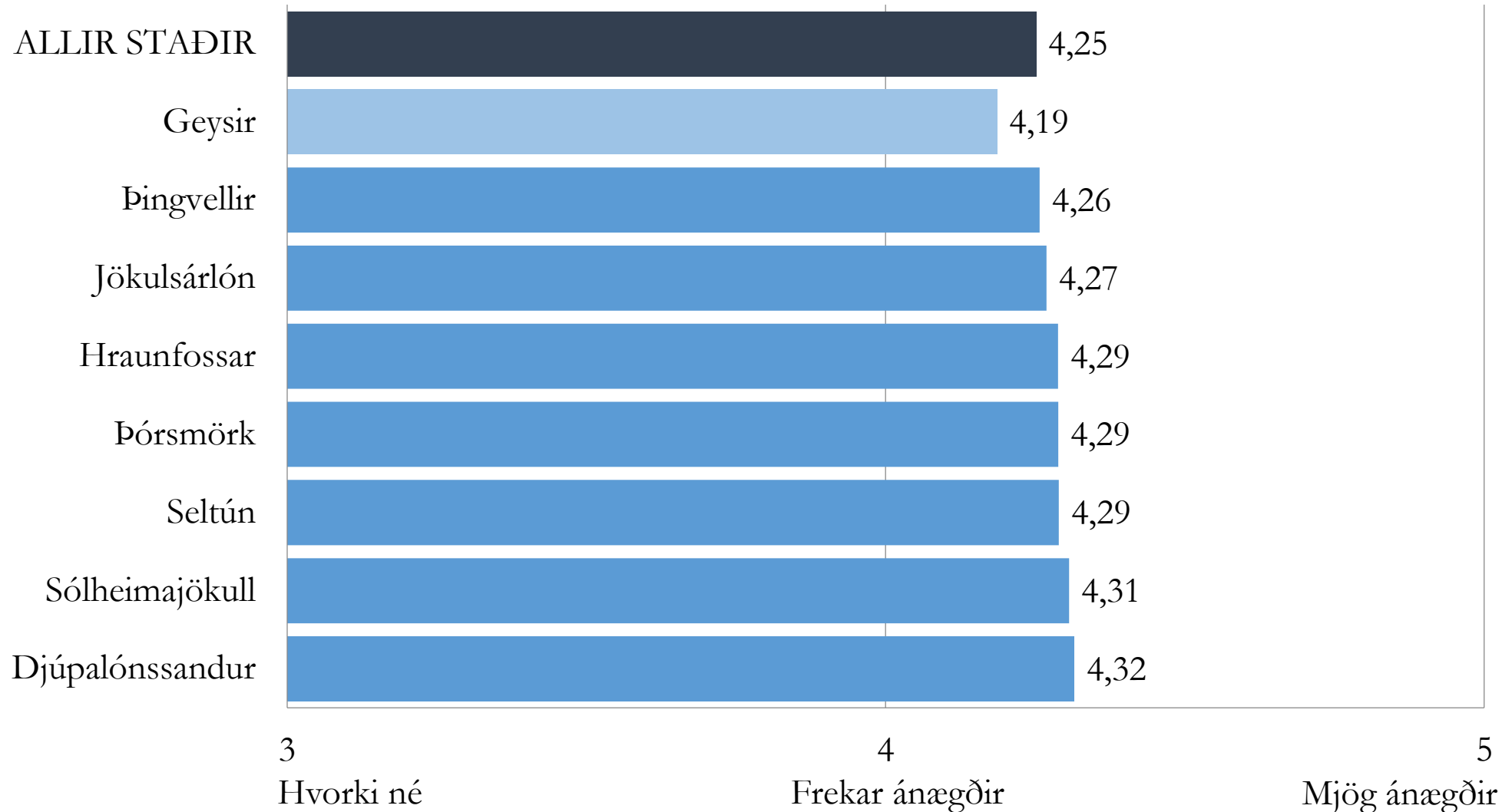
Rannsóknastaðir	Alls	Sumar	Haust	Vetur
Djúpalónssandur	1.110	793	185	132
Geysir	7.683	2.868	2.394	2.421
Hraunfossar	2.096	1.419	317	360
Jökulsárlón	3.100	2.056	570	474
Seltún	2.016	934	553	529
Sólheimajökull	2.758	521	1.316	921
Þingvellir	6.893	3.608	1.364	1.921
Þórsmörk	535	446	43	46
Alls	26.191	12.645	6.742	6.804

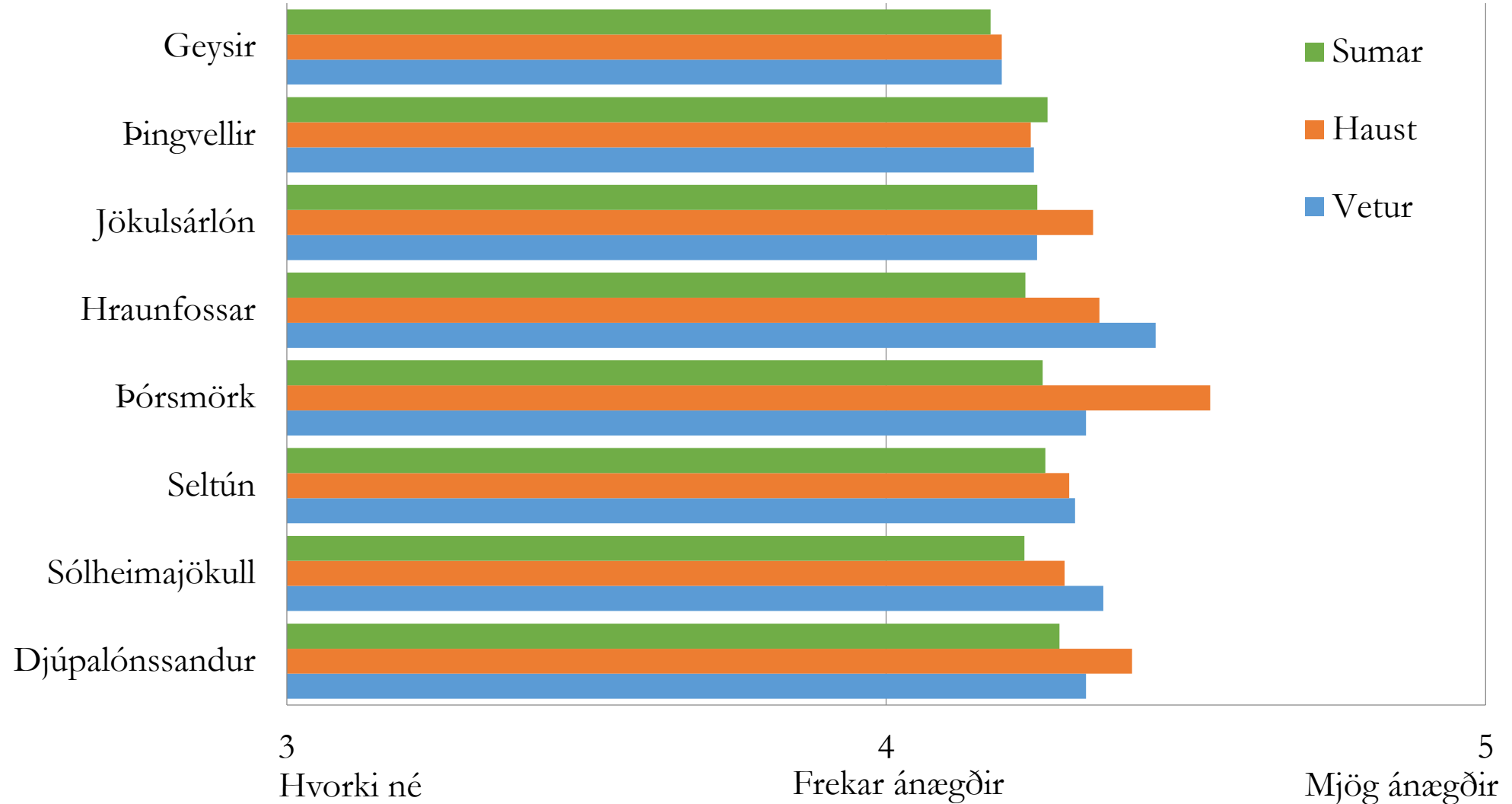
Ánægja - allir staðir saman

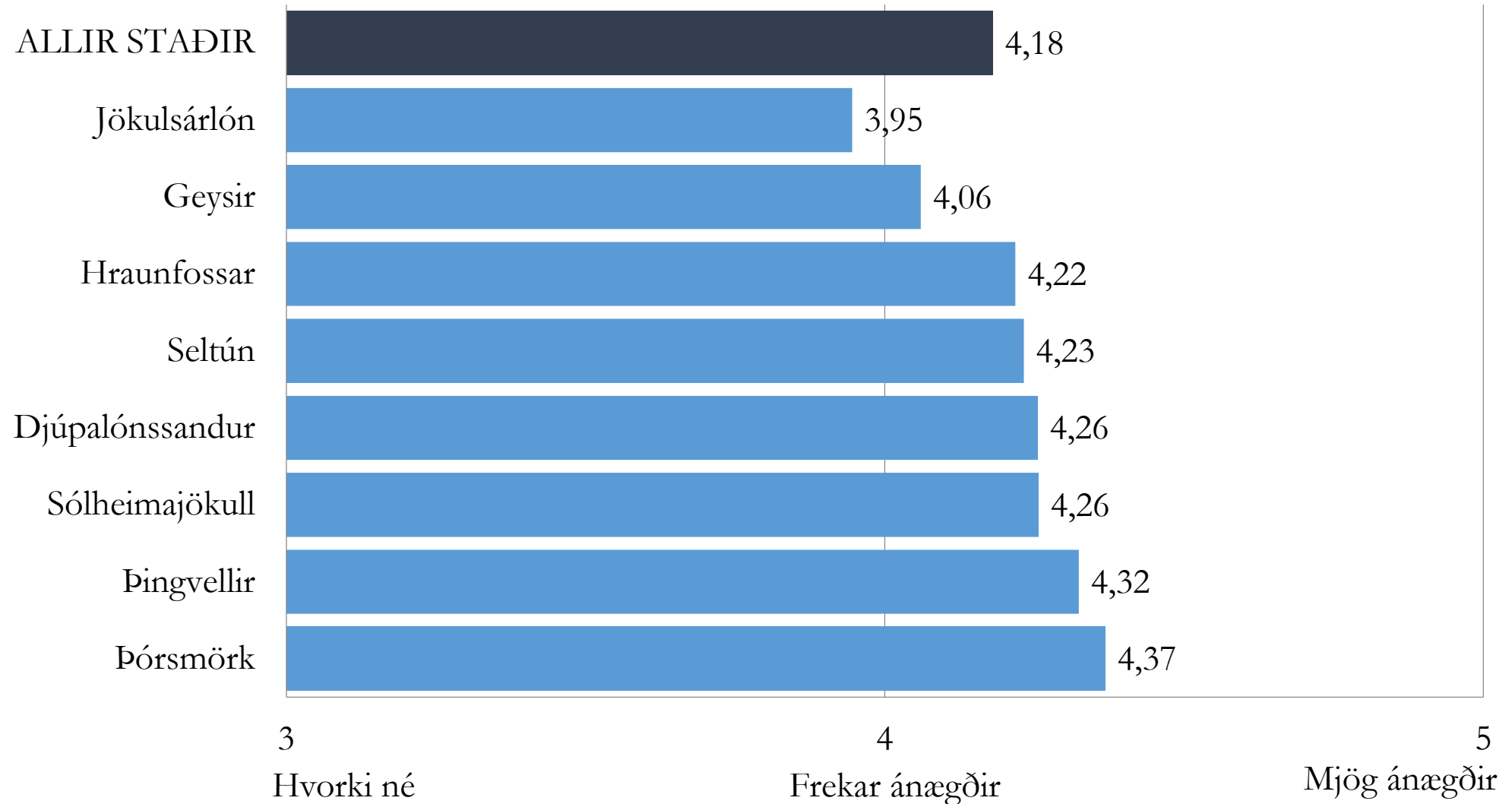
Ánægja með ferðina

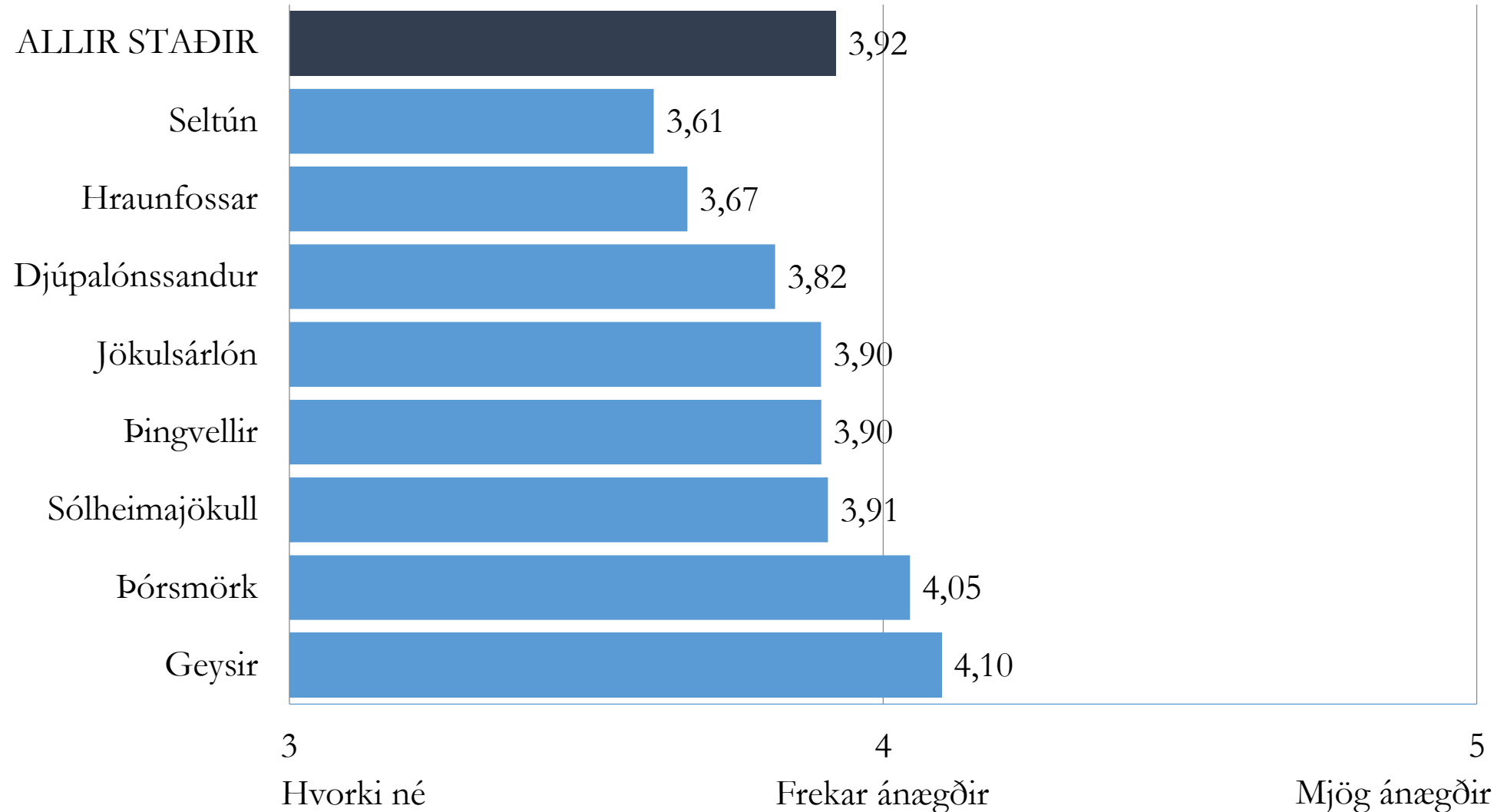
Ánægja með ferðina

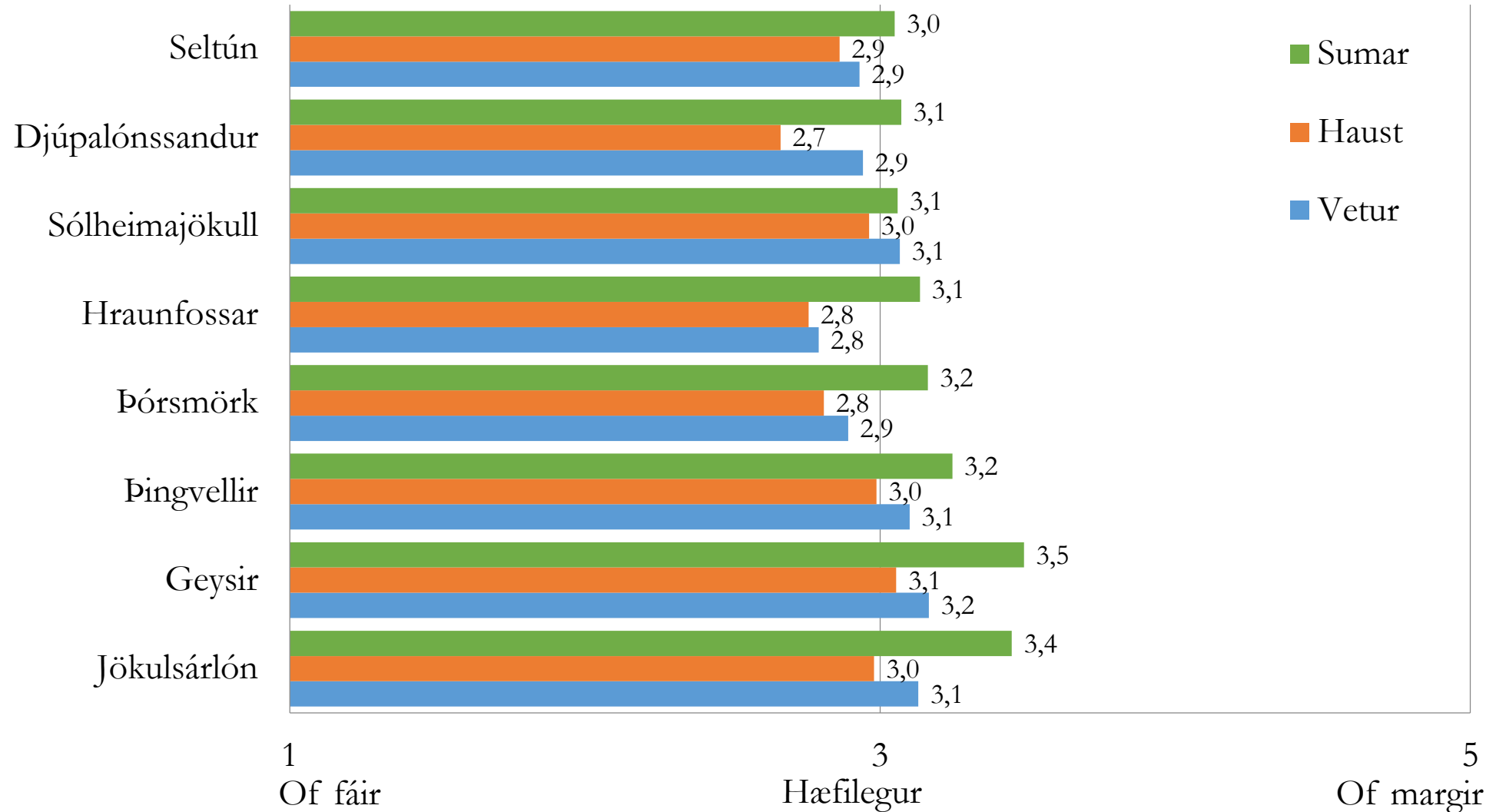
Ánægja með göngustíga

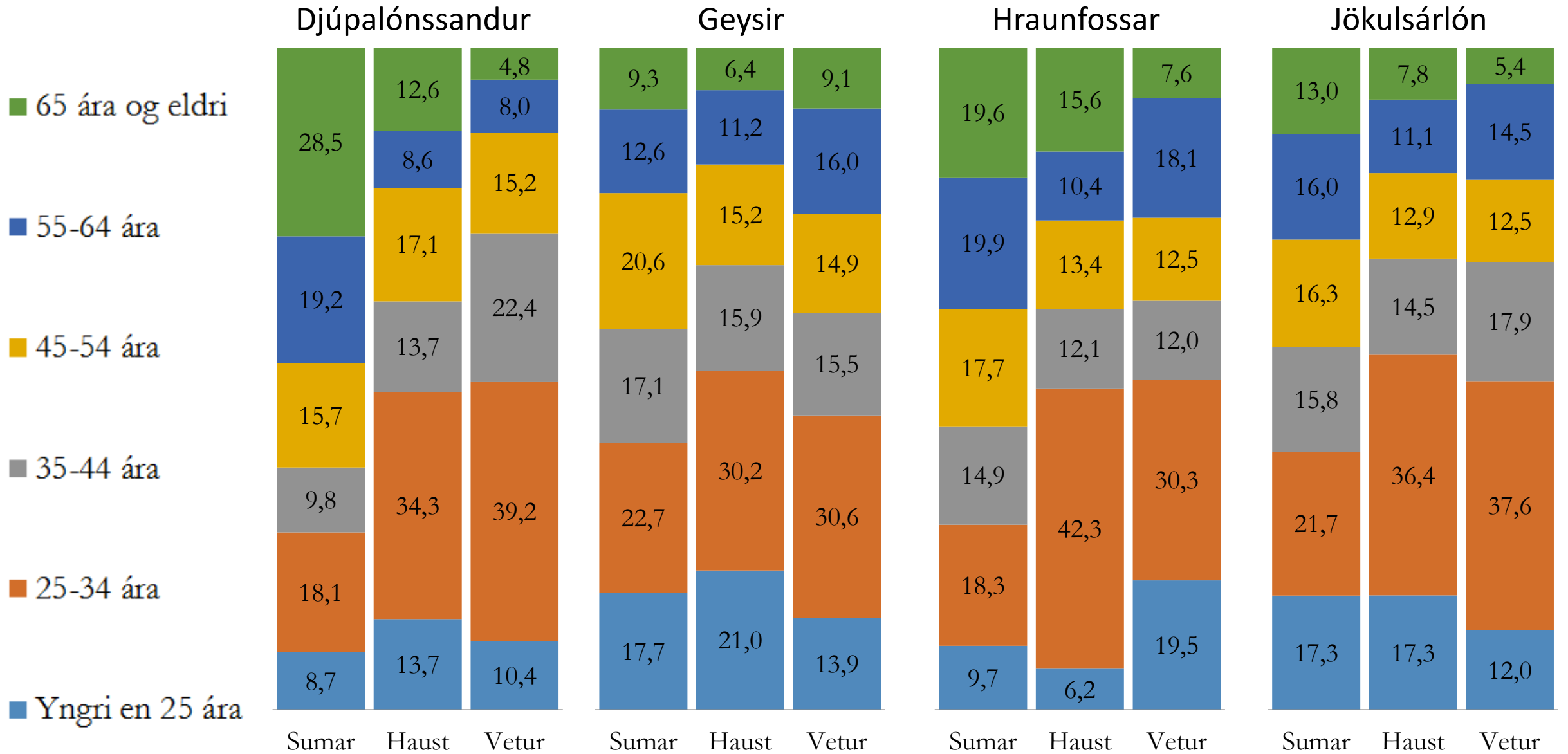
Ánægja með þjónustu

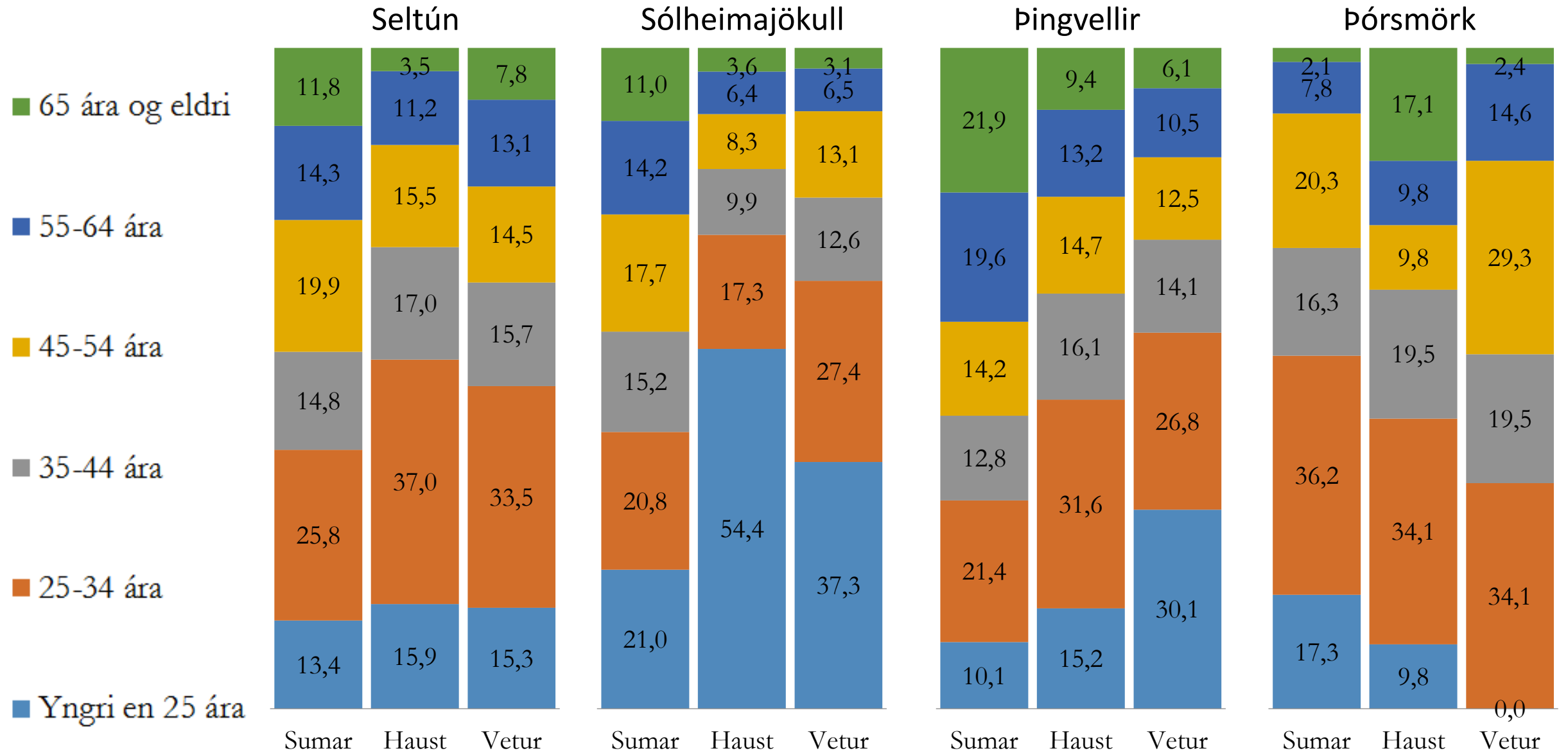
Viðhorf til fjölda ferðamanna

Aldur

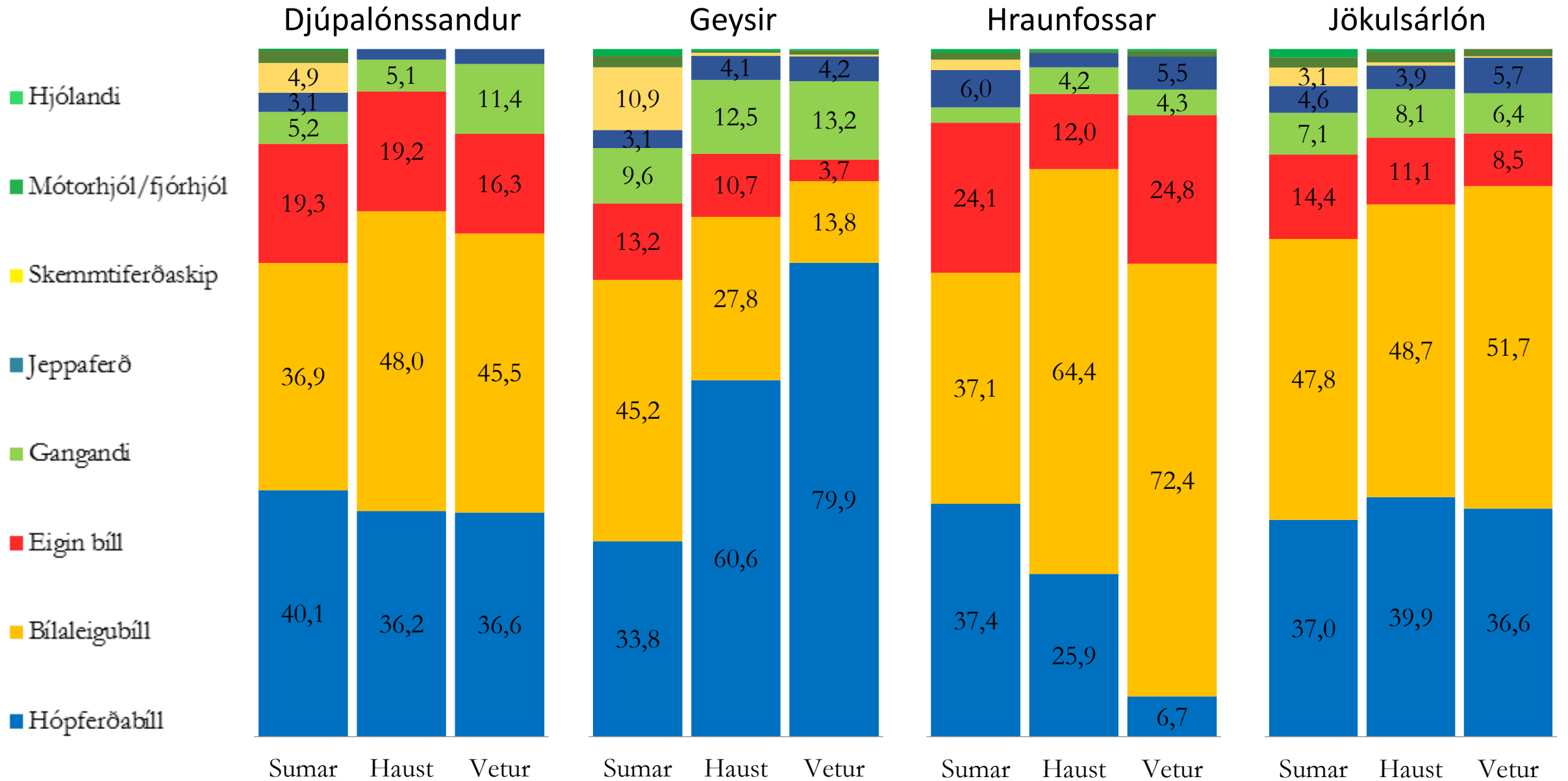

Aldur

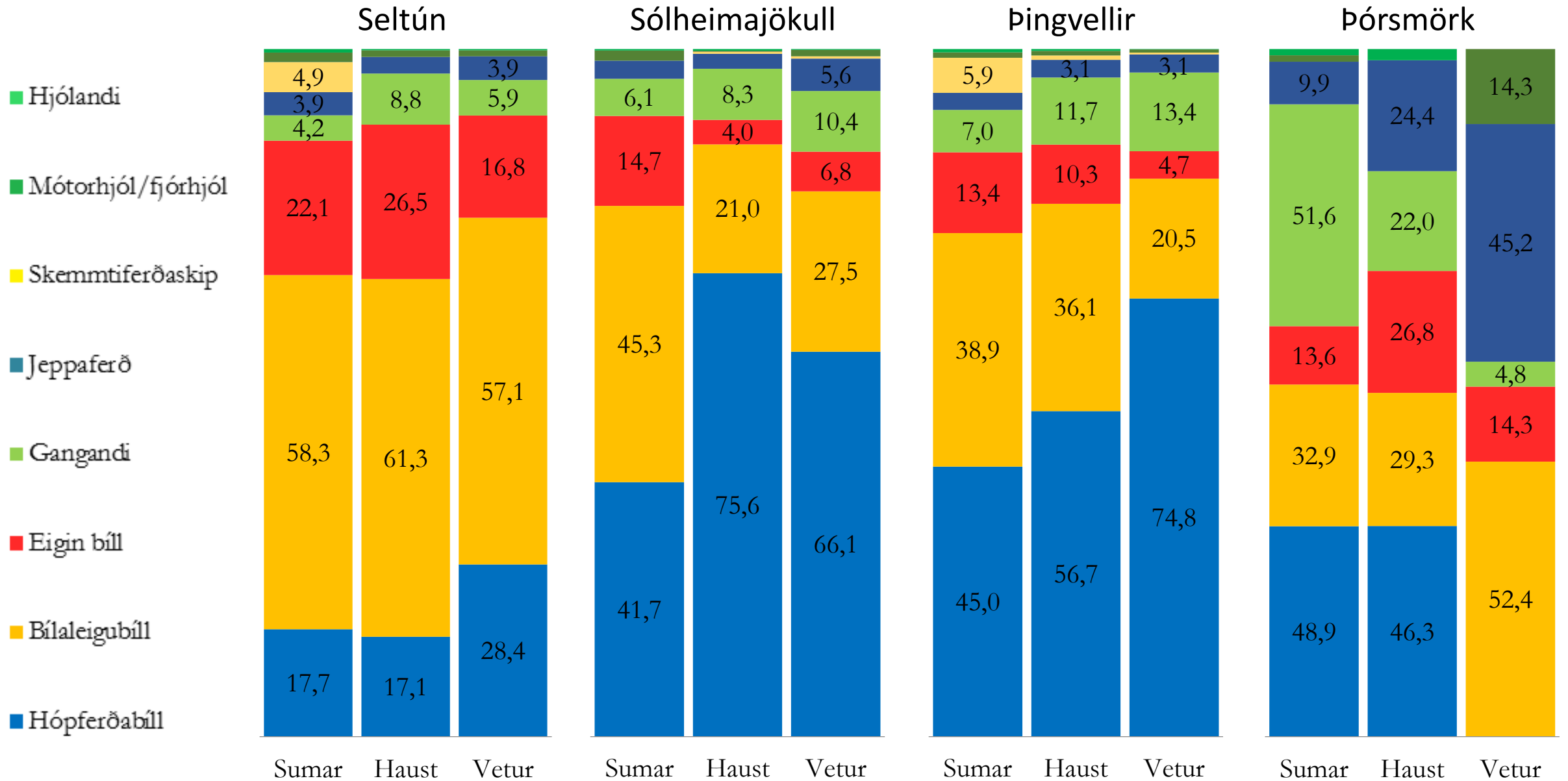

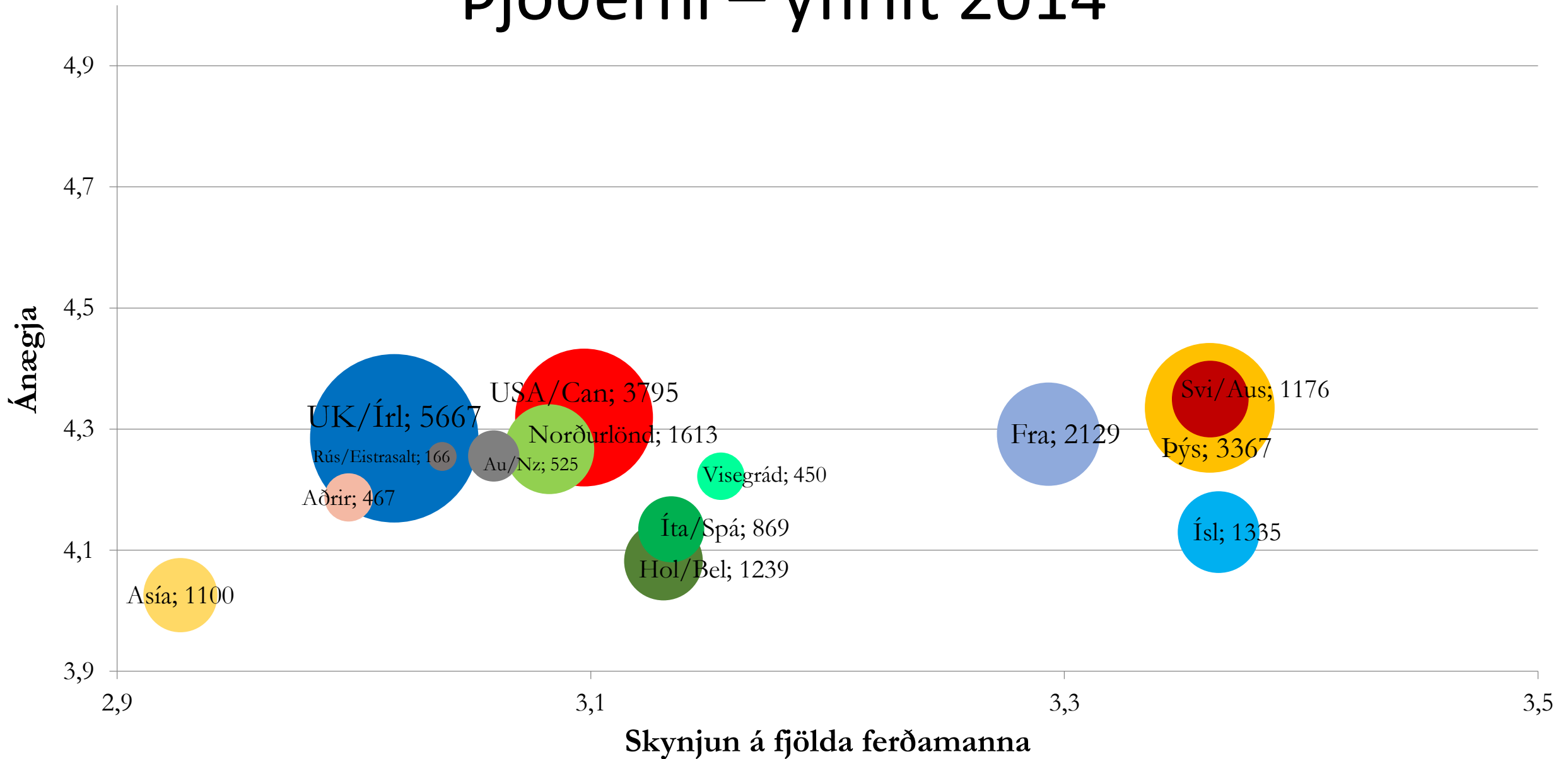
Ferðamáti

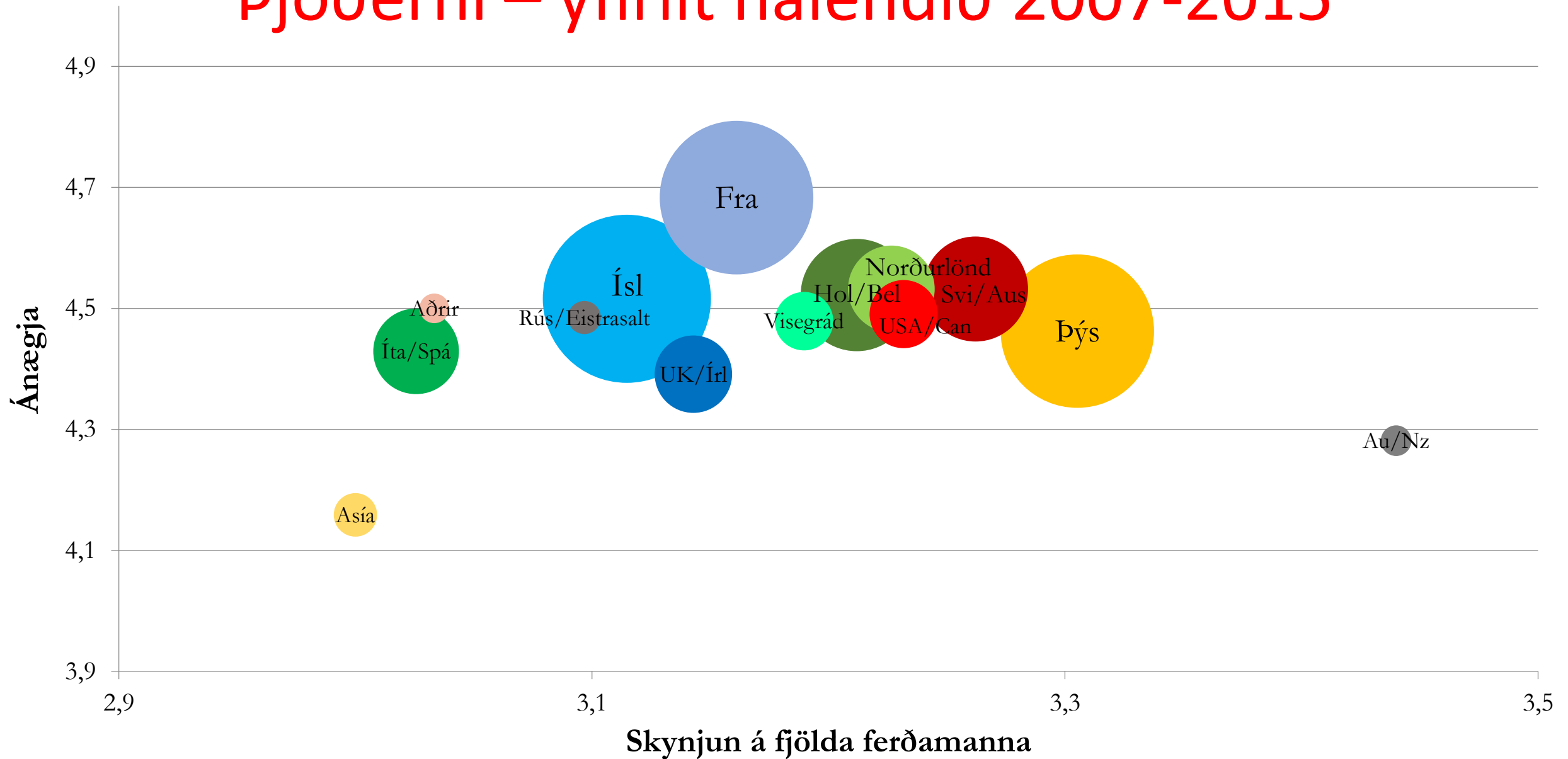
Ferðamáti

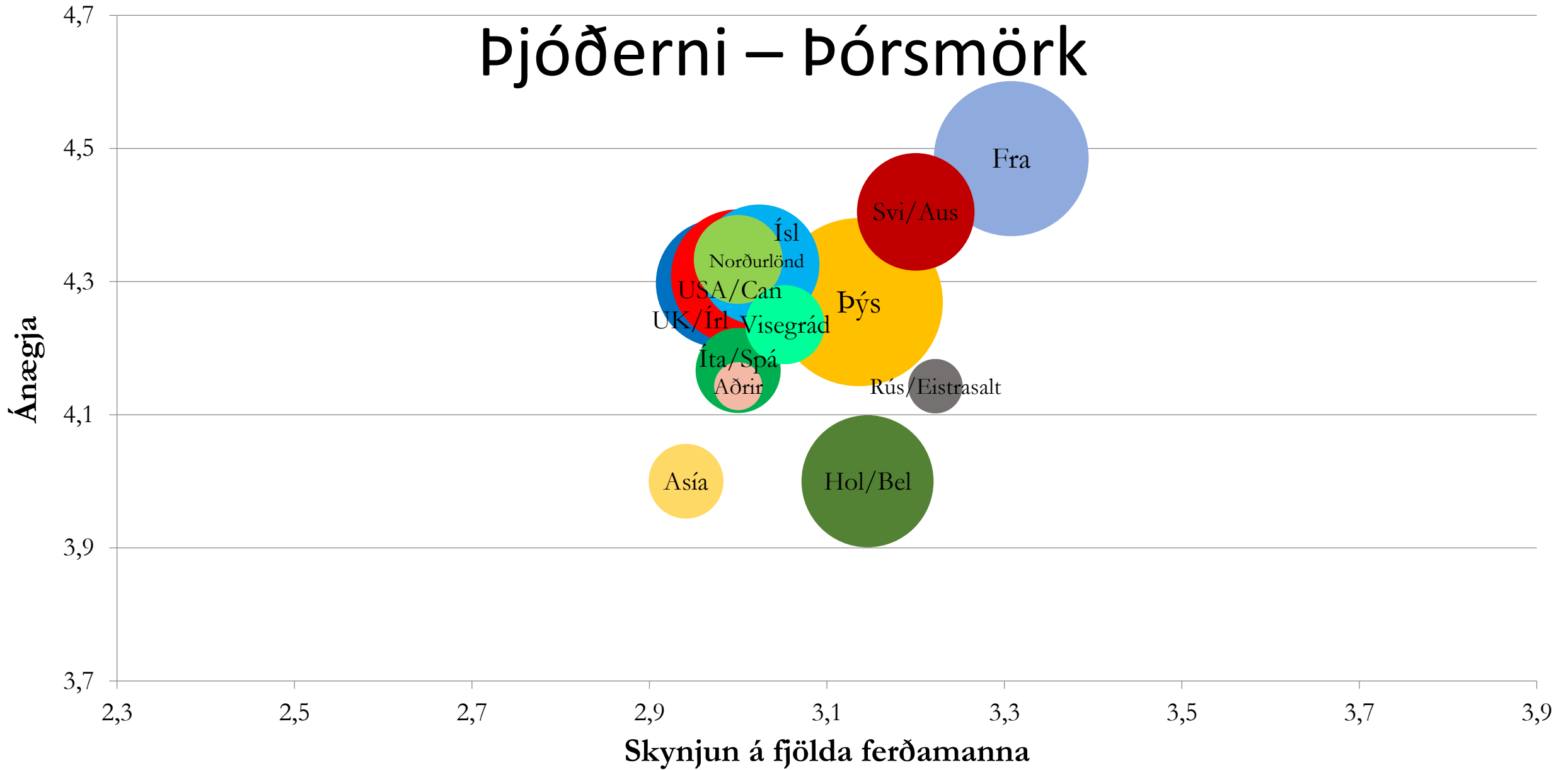
Þjóðerni – yfirlit 2014

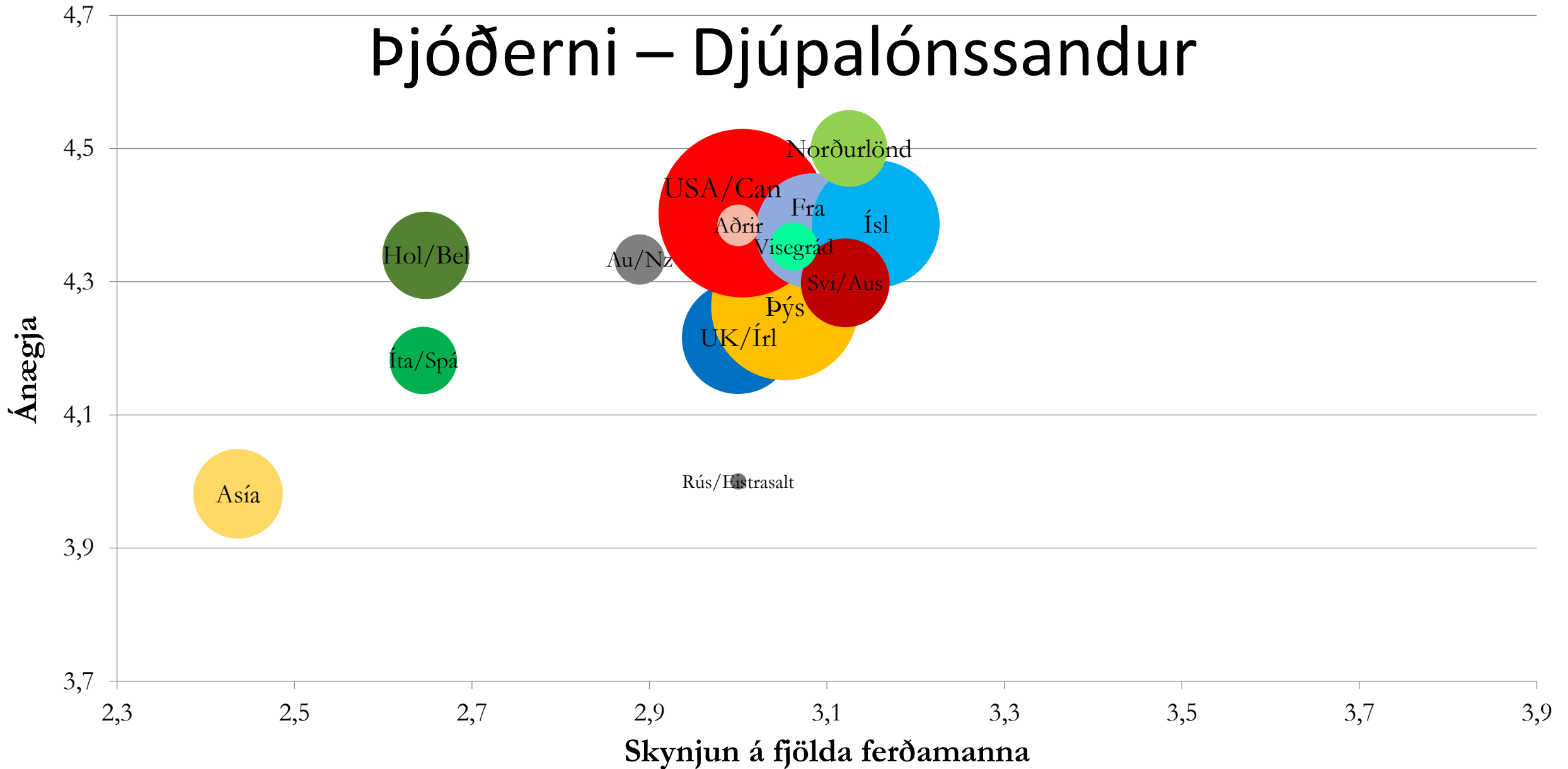
Þjóðerni – yfirlit hálandið 2007-2015

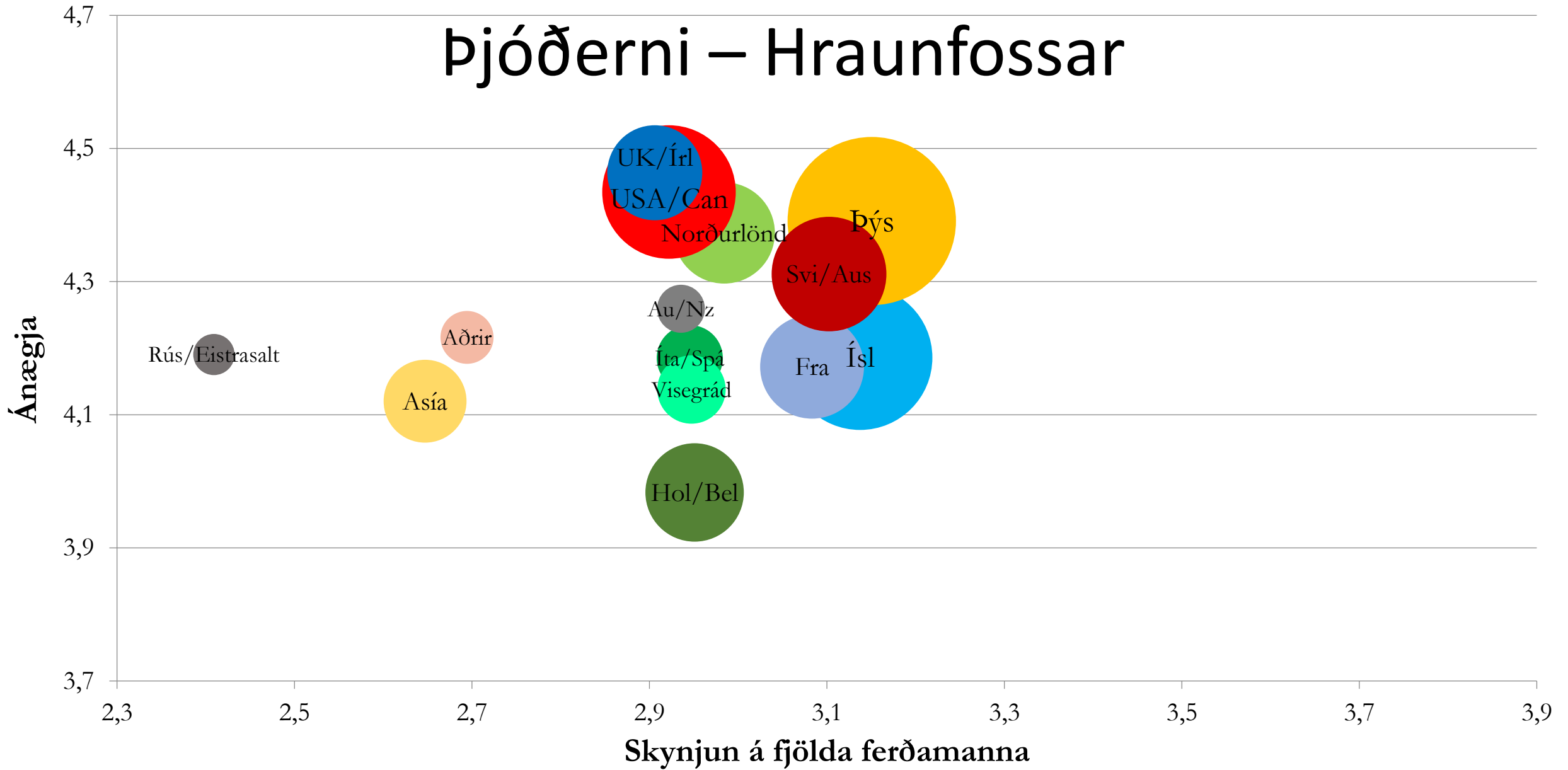
Þjóðerni – Þórsmörk

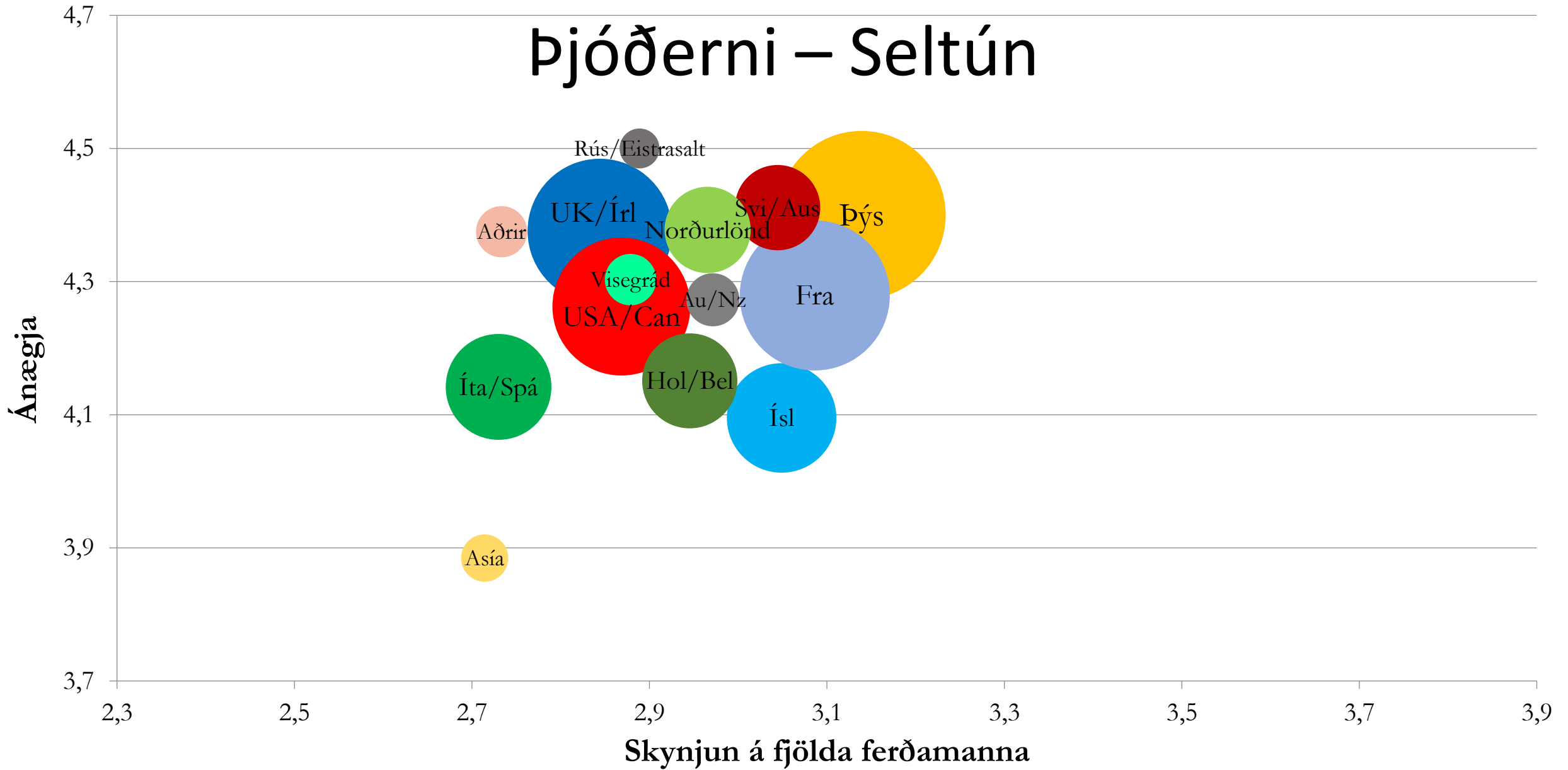
Þjóðerni – Djúpalónssandur

Þjóðerni – Hraunfossar

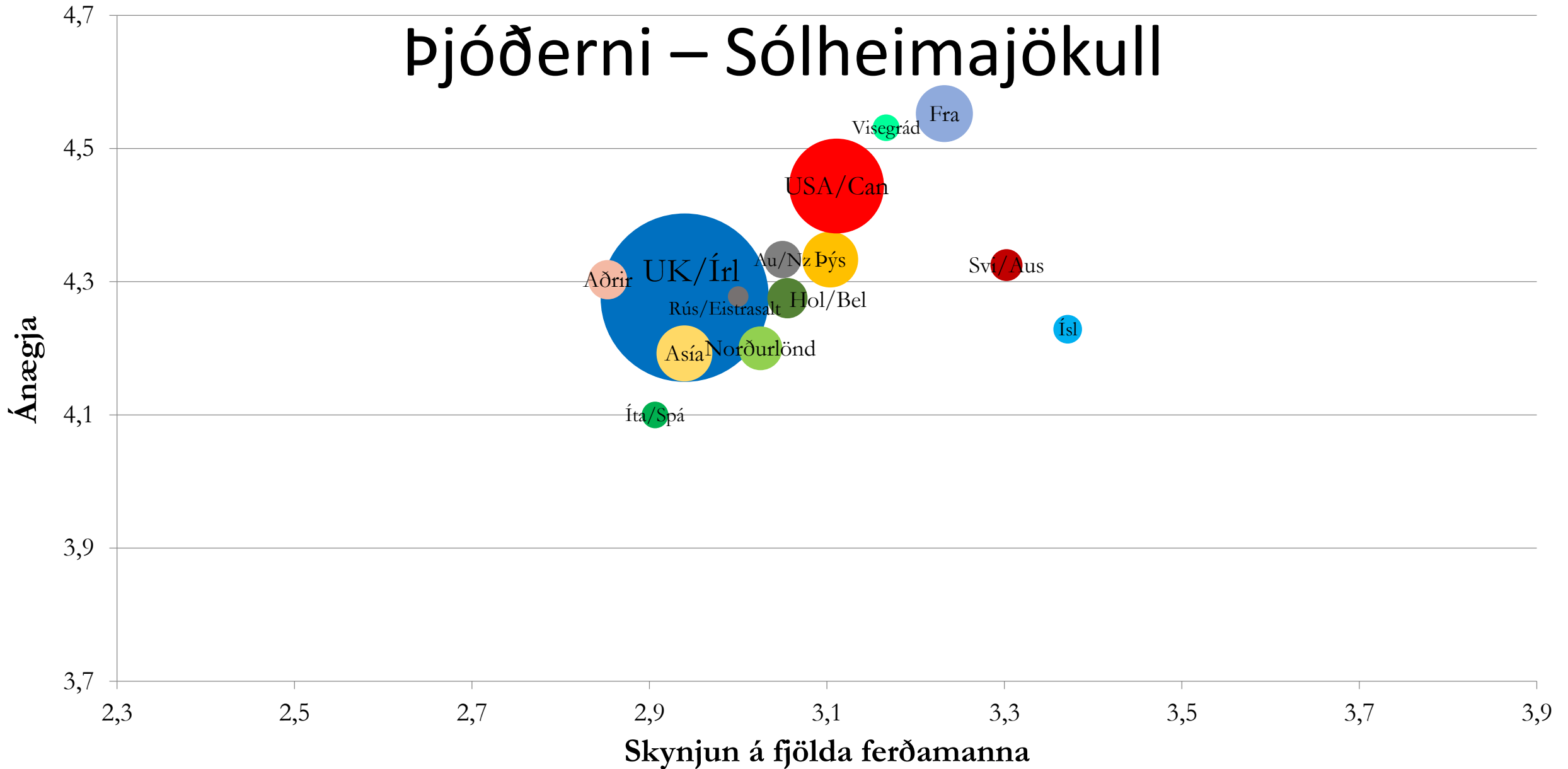

Þjóðerni – Seltún

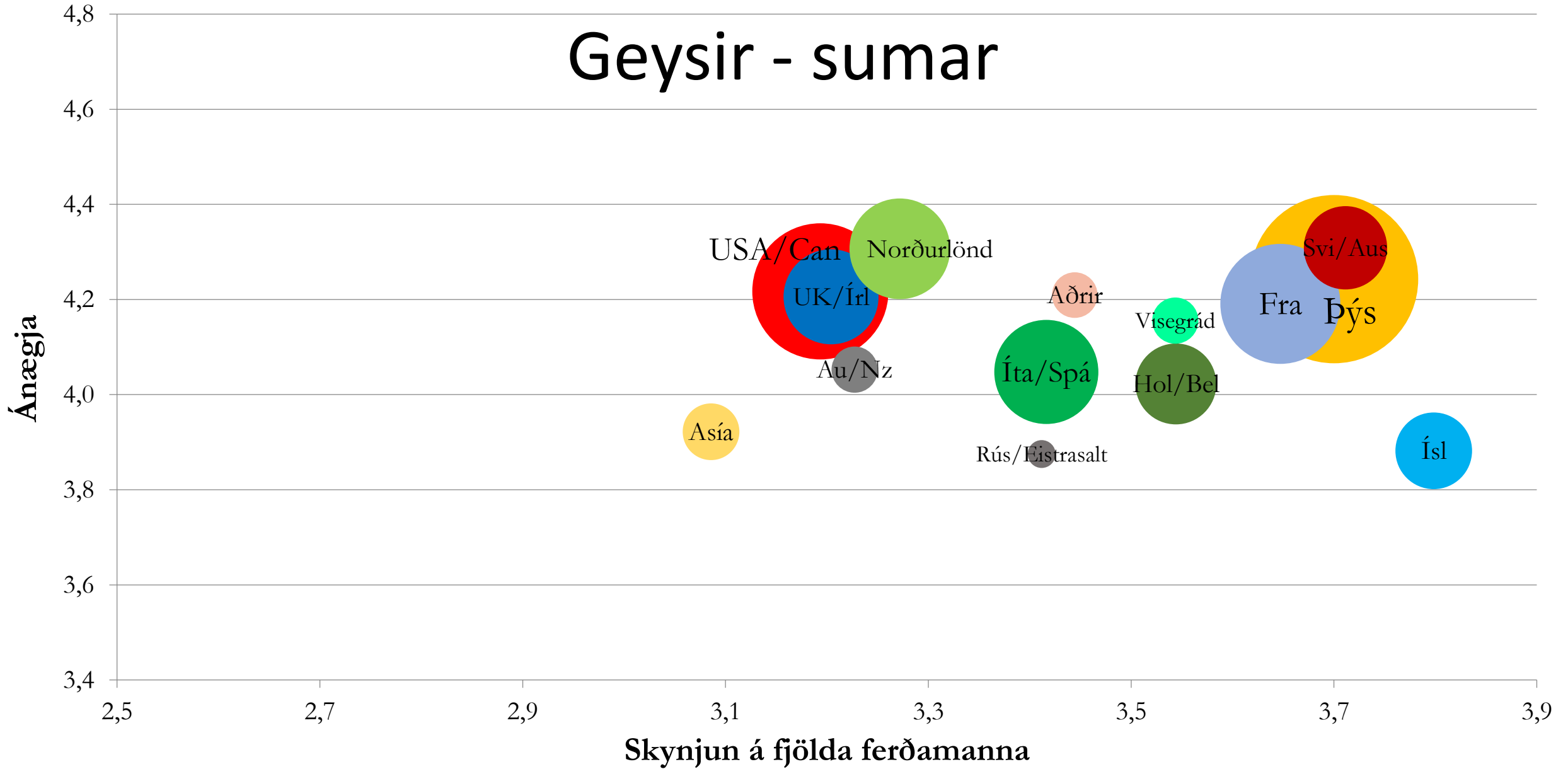

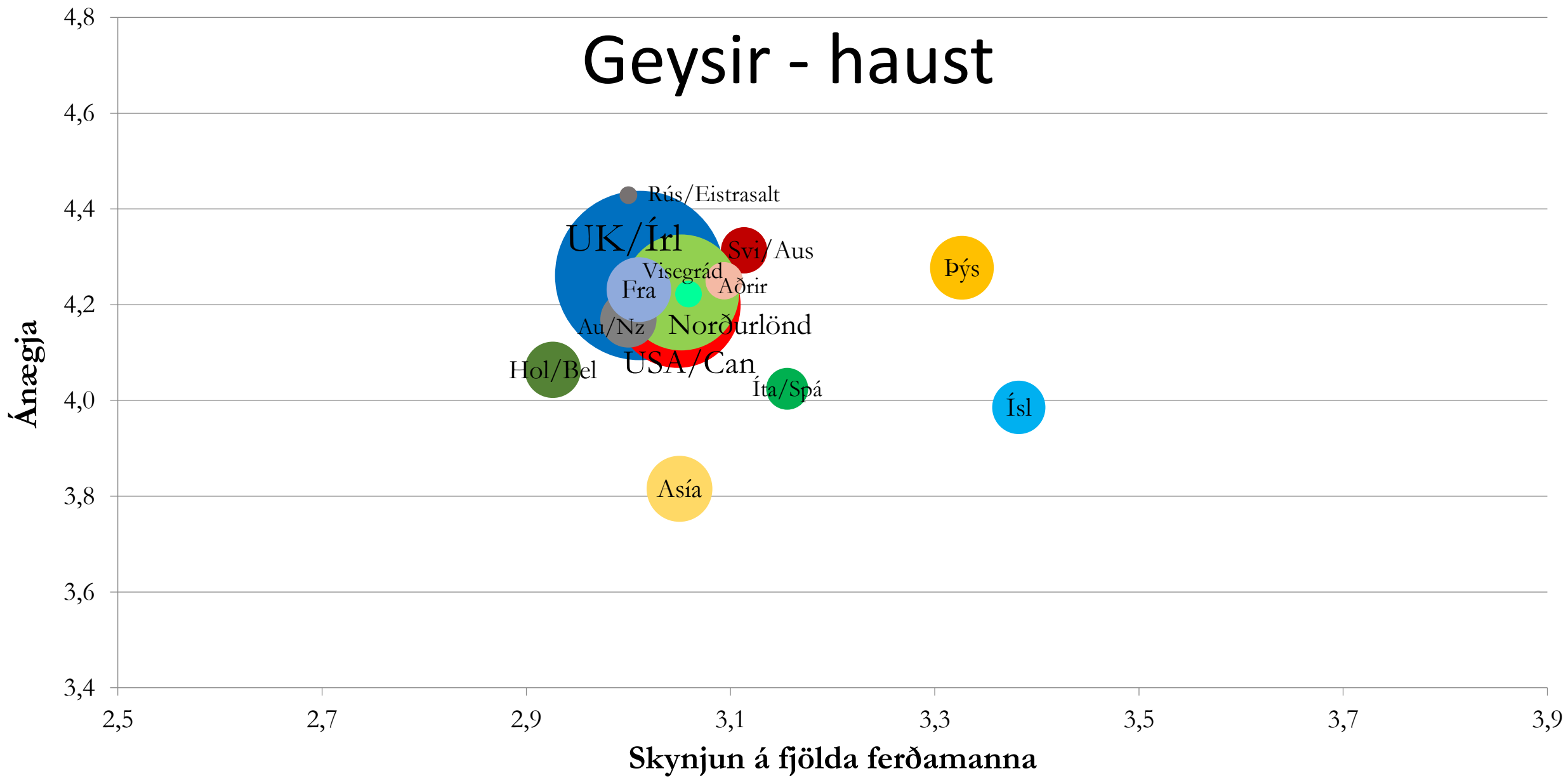
Þjóðerni – Sólheimajökull

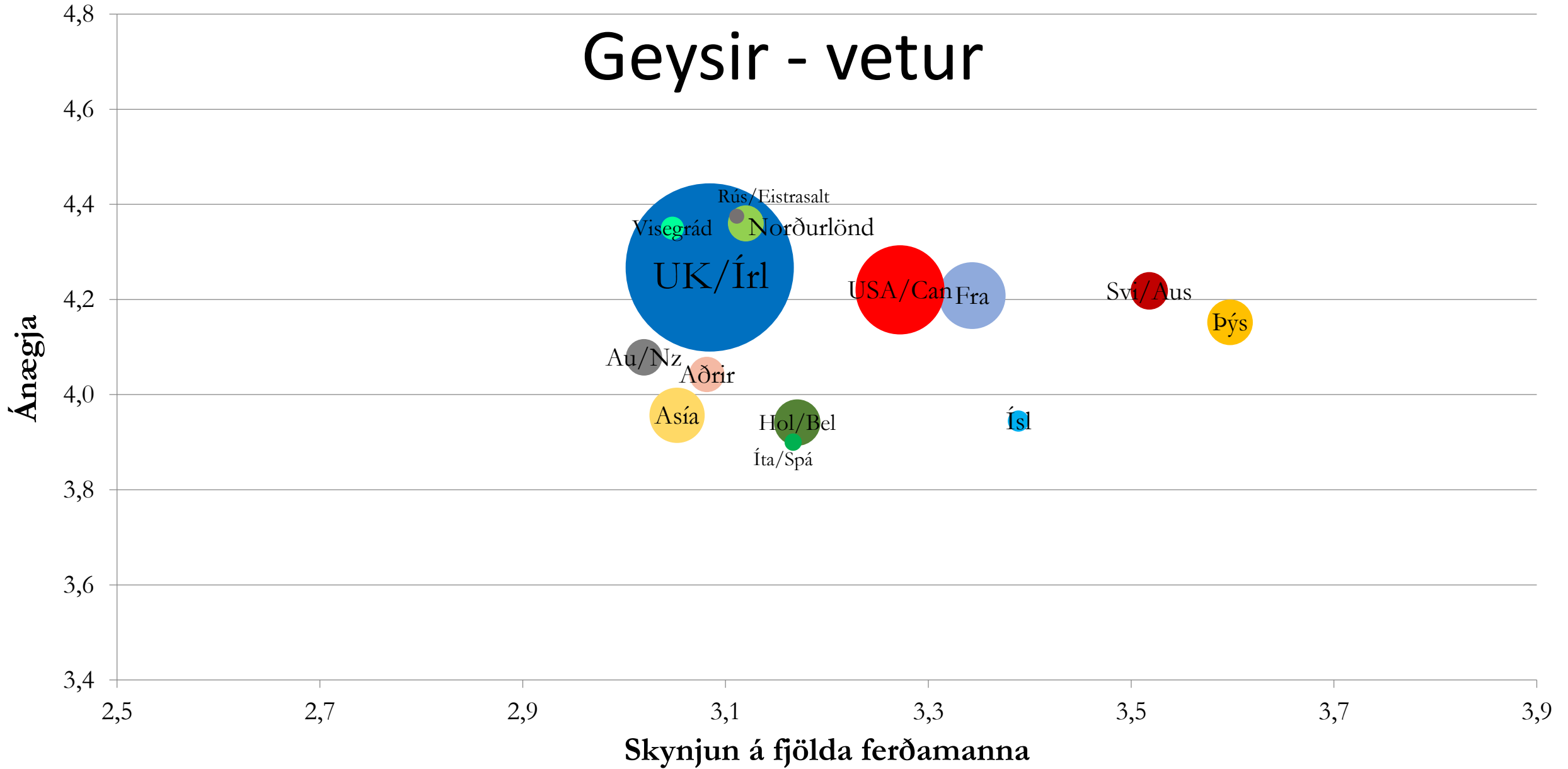
Geysir - sumar

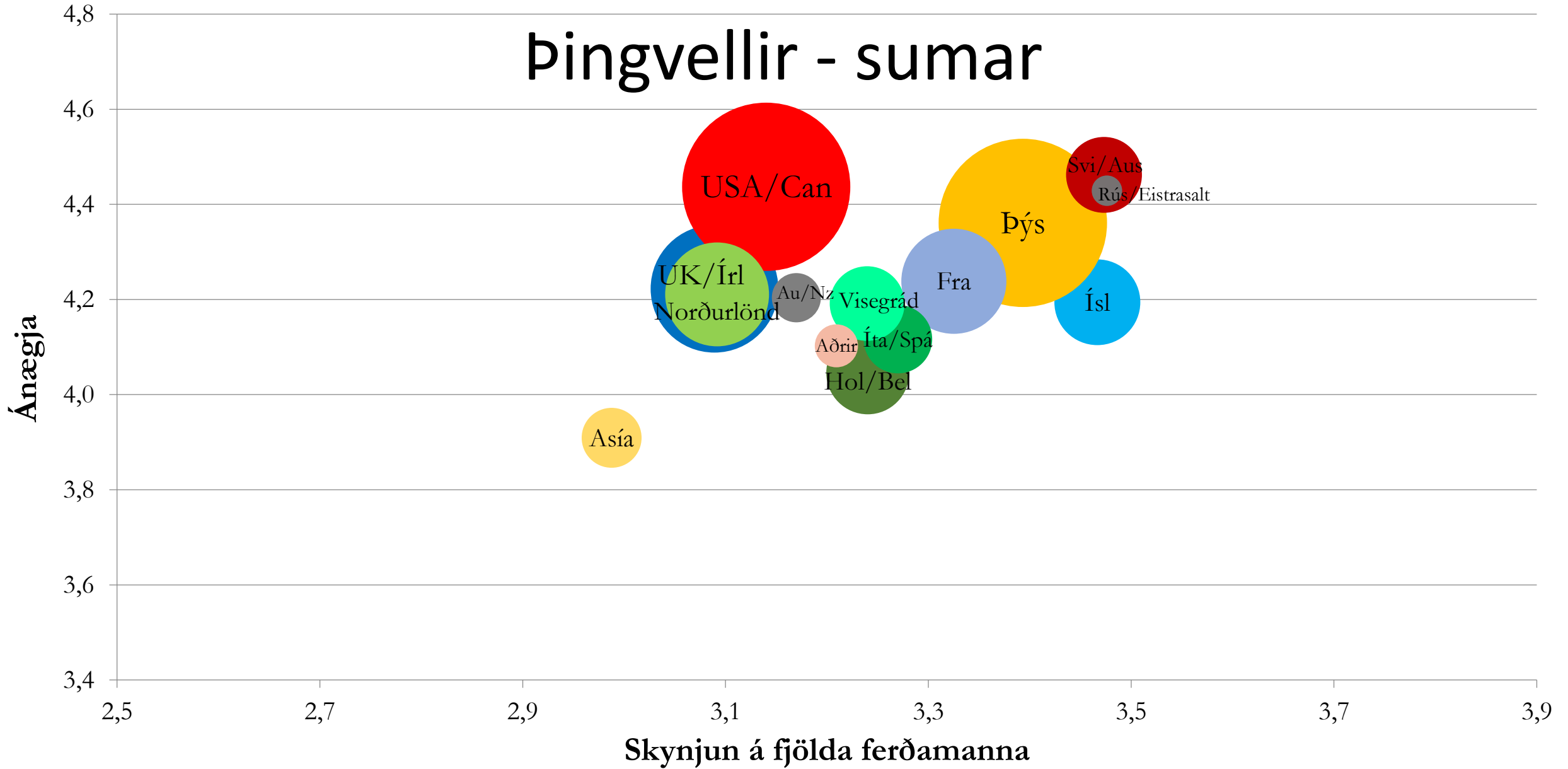
Geysir - haust

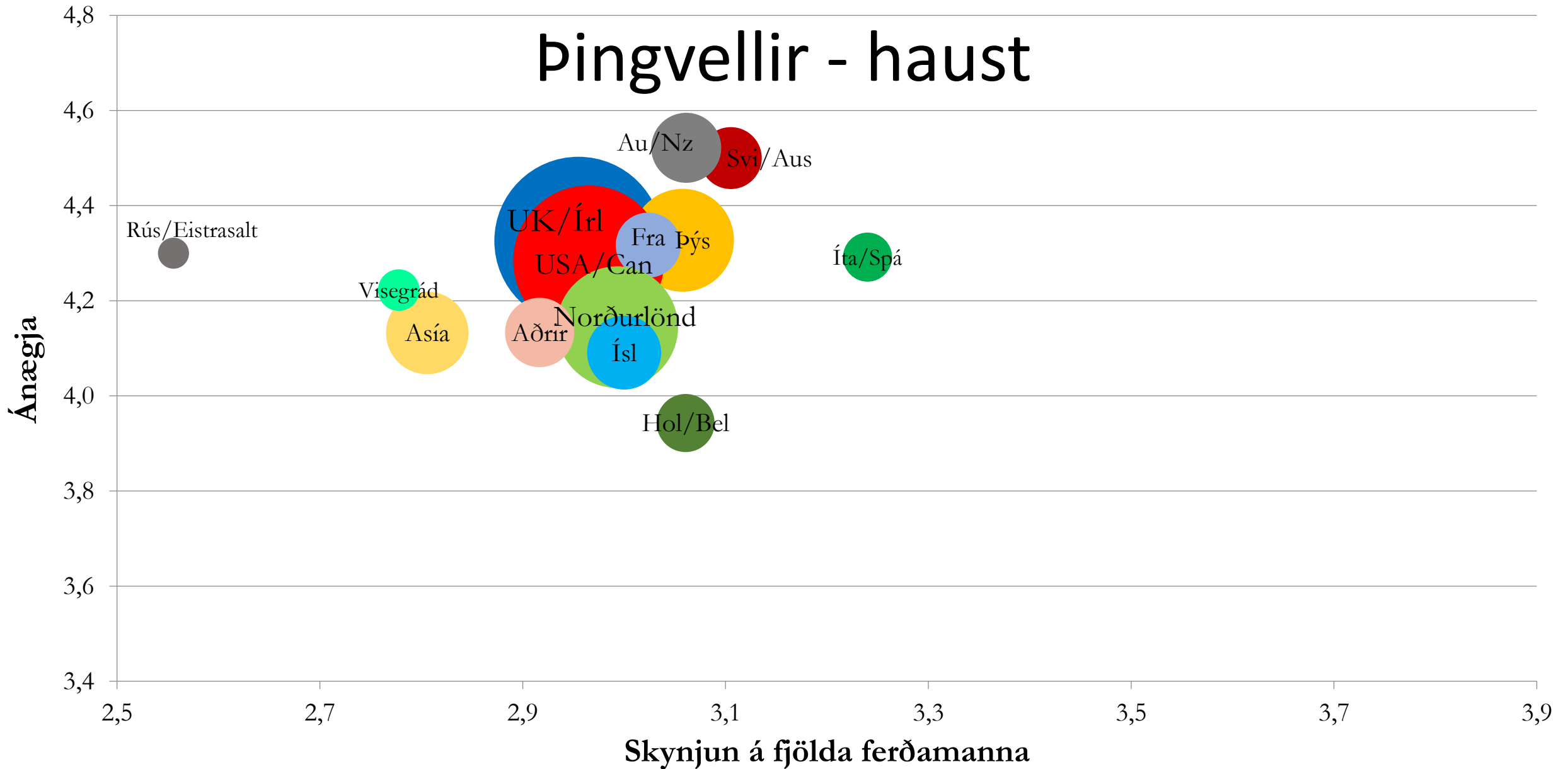
Geysir - vetur

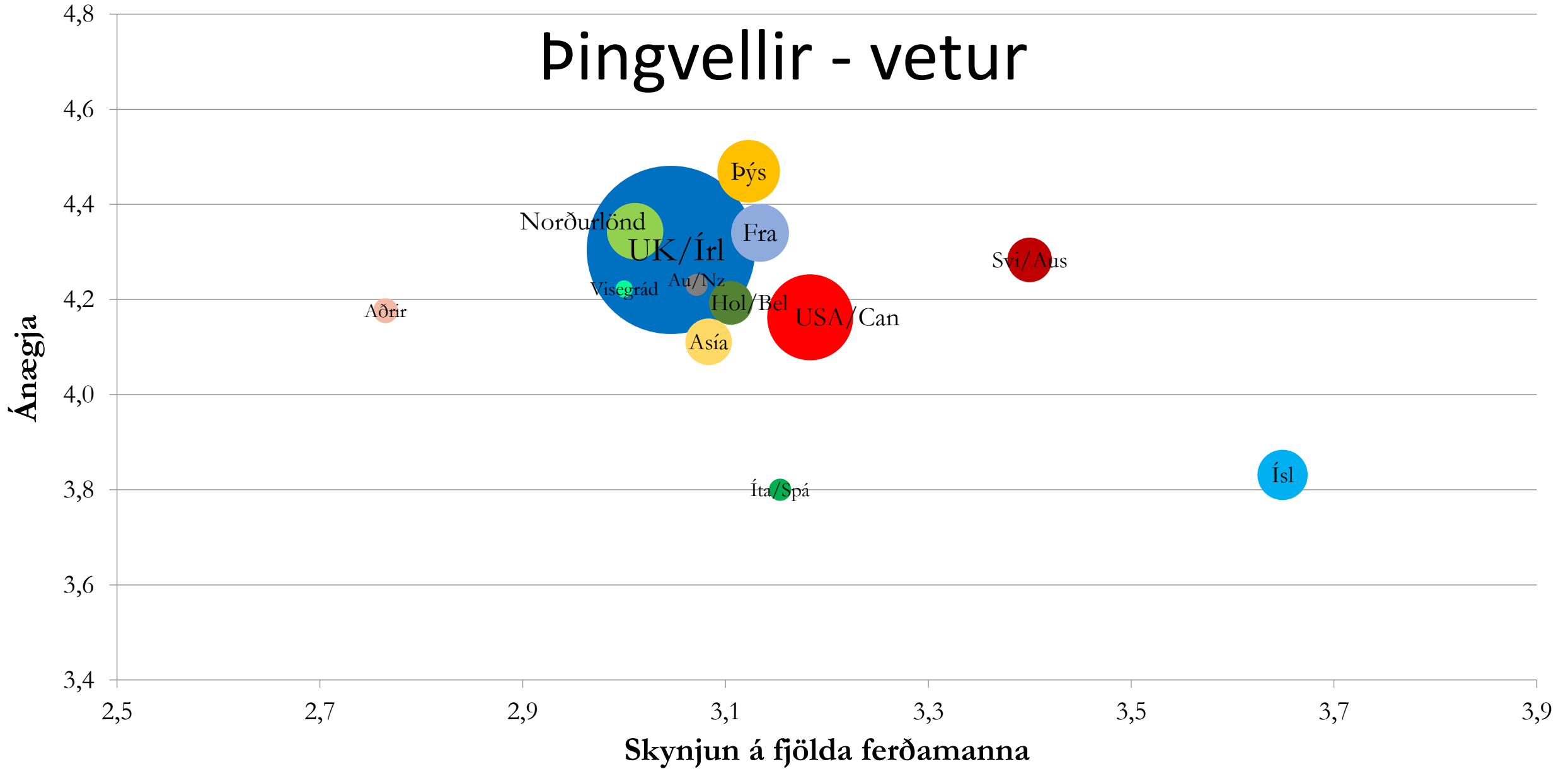
Þingvellir - sumar

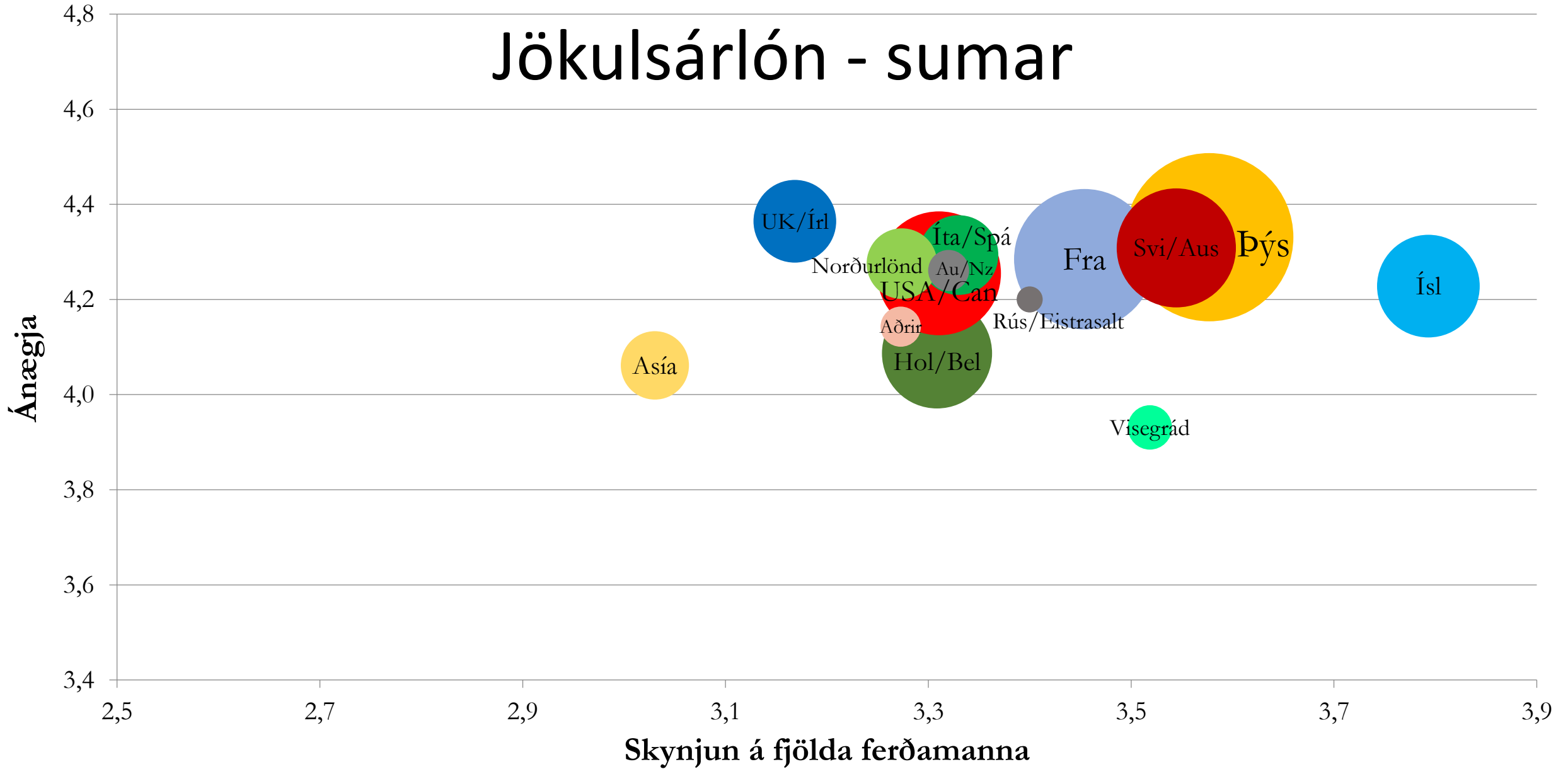
Þingvellir - haust

Þingvellir - vetur

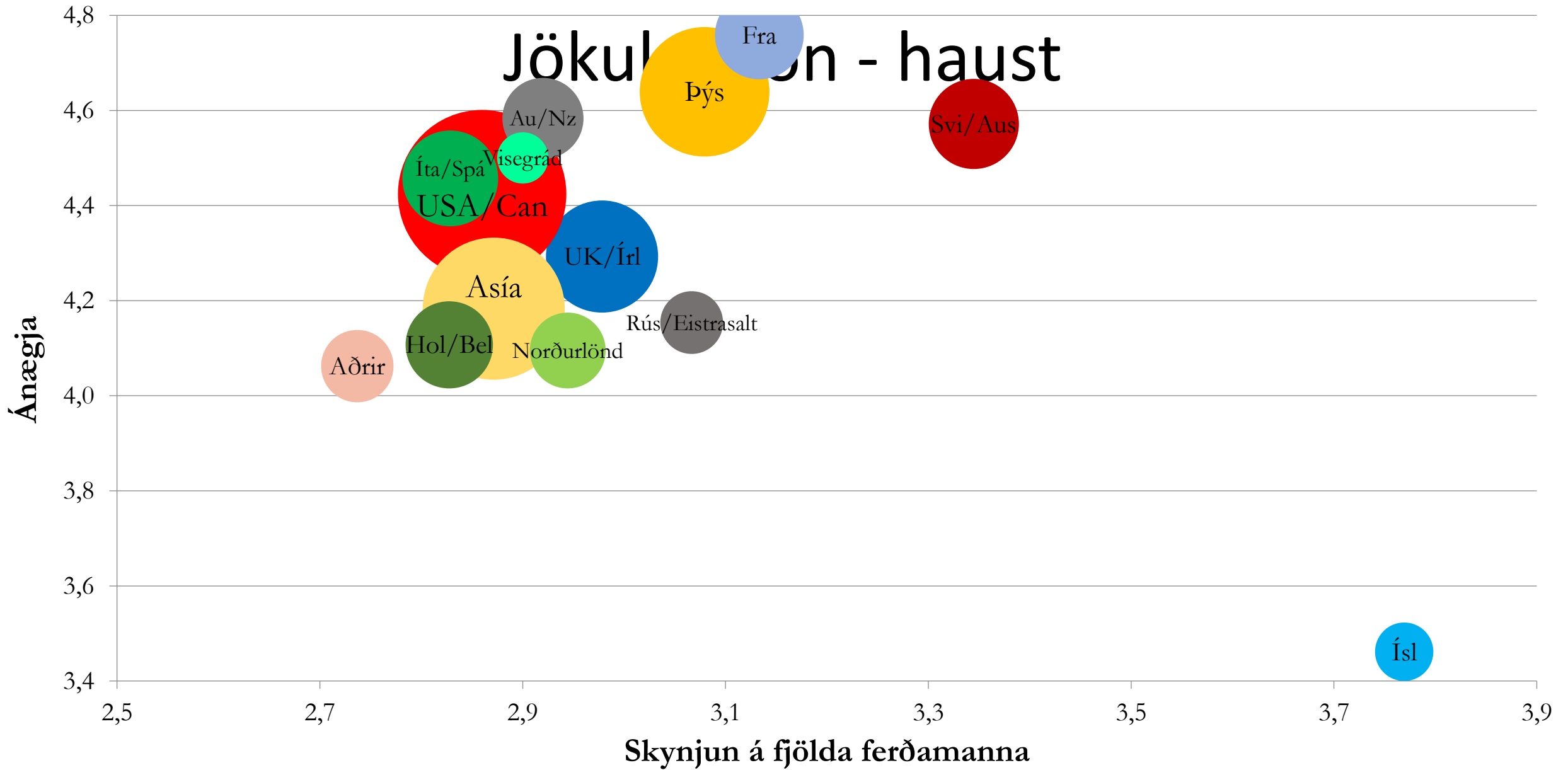

Jökulsárlón - sumar

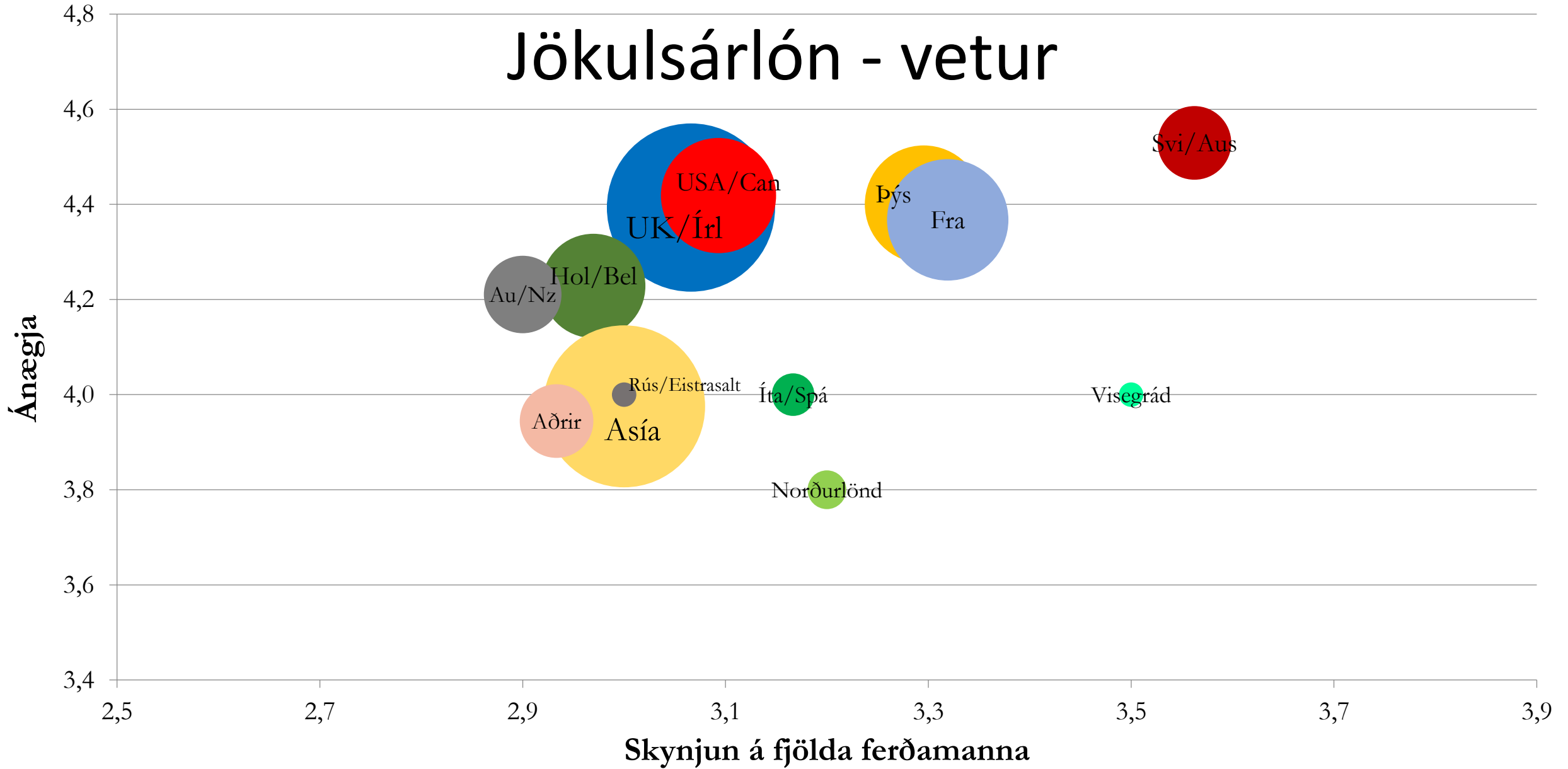

Jökullinn - haust

Jökulsárlón - vetur

Kenningin um bölvun sameignarinnar

Tragedy of the Commons

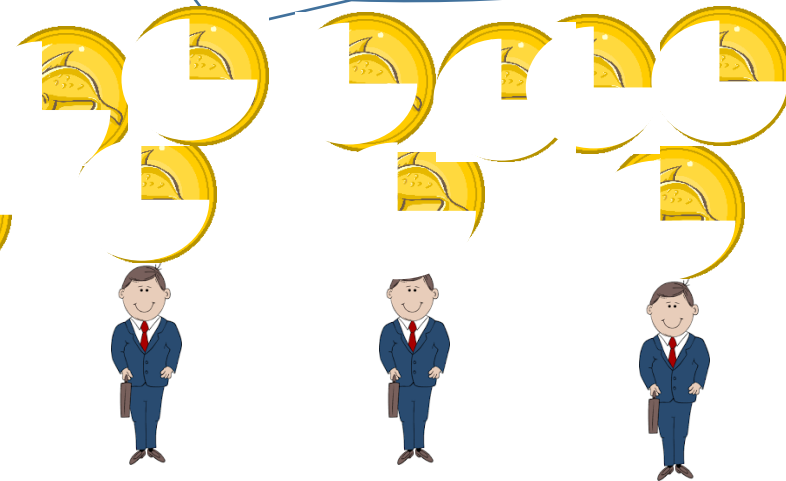
Garret Hardin,
prófessor í líffræði

Notkun á svæðinu er undir þolmörkum þess

Ef einn ferðapjónustuaðili eykur notkun á svæðinu þ.a. farið sé yfir þolmörk þess þá eykur hann hagnað sinn en **hagnaður allra annarra minnkar**

Til að standast samkeppnina þurfa allir rekstraraðilar að haga sér eins

Leiðir til stýringar umferðar

- Aðgengi
- Innviðir
- Kynning á nýjum svæðum
- Kynning á nýjum árstíma til ferðalaga
- Nýsköpun
- Kvóti / ítala
- Gjaldtaka

Ferðapjónusta er atvinnuvegur

“Eins og flestar aðrar atvinnugreinar hefur ferðapjónustan áhrif á náttúrulegt umhverfi meðal annars með uppbyggingu innviða, nýtingu náttúruauðlinda og myndun úrgangs. Hins vegar ólíkt öðrum atvinnugreinum þá **stundar ferðapjónustan sinn atvinnurekstur á mörgum af viðkvæmstu náttúrusvæðum heims**”

(Williams og Ponsford, 2009, bls. 1)

Stefna um nýtingu náttúrunnar sem auðlind fyrir ferðapjónustuna?

- Eftirspurn eftir einstakri náttúru virðist ótakmörkuð
- Viðbrögð:
  - Meiri dreifing ferðamanna
  - Uppbygging innviða

Tæpum þremur milljörðum úthlutað til ferðamannastaða

Á árinu verður 647 milljónum króna úthlutað til 66 verkefna víða um land. Hæstu styrkir fara til verkefna við Dyrhólaey, Geysi, Skálafell og Dettifoss. Brújungur fjármagnsins, sem veitt var til verkefna frá 2012 til 2015, er enn bundinn í sjónum. Ef sýnt er að verkefni séu ekki að fara af stað munu styrkir verða afturkallaðir.

FRÉTTIR Allt verður 647 milljónum króna úthlutað til sex og sex verkefna í löngum landi or Framkvæmdasjóði ferðamannastaða á árinu.

Hæstu einstöku styrkir nema þessu málið og veitir til verkefna við Dyrhólaey, Geysi, Skálafell og Dettifoss. Fimmtíu og vinni málið er úthlutað spráttalaga af ratherra til þessara verkefna vegna löngs á ferðamannastaða að tilvígi Sjálfstjórnar ferðamála.

Fra 2012-2015 veitti Framkvæmdasjóður ferðamannastaða styrki sem nema 2,7 milljörðum króna. Sjálfstjórn hefur greitt út 4,4 milljarða króna. Enn þá er óbætt af fjármunum bundin í sjónum vegna verkefna sem annaðhvort eru ekki hafin eða er ekki lokað, eða sem nemur 829 milljónum króna. Þar af standa 425 milljónum króna óhlutun á árinu 2015.

Hæstu áttatíu sem gefnar eru fyrir tölu eru skilgreindar. Umhverfið hefur verið, deitar milli landsgranna, skortur á málfræðing og skortur á verkföllum eða mánaða til að vinna verkefni.

„Þessa árið er að skipta fyrir an þegar við vorum í þarlagaröðum að meira hlutféla fyrir þetta ár. Það stóð við að eitt vora 1.200 milljónir í sjónum sem höfu ekki farið í vinnu í mánaði. Þið hafið þessum við reglu sjónum og þessu öðrum þona er sú fyrsta sem tekur með af sjónum reglum.“ segir Ragnheiður Elín Arnadóttir, stjórnari og vískafræðingur.

„Það voru miklar breytingar einmitt mánaðar að þriðri búa eftirfylgna og tryggja að fjármunum sé veitt til verkefna sem eru tilbun þegar þau er að skipta og hanna verkefna og þau koma á framkvæmdastig. Það er hluti af þessum

Fjármagn til ferðamannastaða 2016

1,4 milljarðar hafa verið greiddir út úr Framkvæmdasjóði ferðamannastaða.

Ef sýnt er að verkefni séu ekki að fara af stað munu styrkir verða afturkallaðir þá styrki.

Ragnheiður Elín Arnadóttir, stjórnari og vískafræðingur

Hemildir Ferðamannastaða

800 milljónum að 100k var að sækja um í verkefni sem var ómöglegt að gæta hafið. Þau sem hafa frengið styrki úr sjónum til verkefna sem er annað hvort ekki lokað eða ekki farið af stað þá ekki hlutféla styrki fyrir en þau eru þona að sjá fram á að ljúka verkefnum. Ef sýnt er að verkefni séu ekki að fara af stað munu styrki verða afturkallað þá styrki.“ segir Ragnheiður Elín. www.ferdamannastaða.is

Stefnumótun byggð á rannsóknum á þolmörkum ferðamennsku

Forsenda að sett séu skýr markmið fyrir svæðið sem kveði á um:

- Hvað á að varðveita
- Hvers konar upplifun býður svæðið upp á
- Til hvaða markhópa á að höfða (Hvers konar upplifun býður svæðið upp á eða á að bjóða upp á?)

Ákvarðanir þurfa að vera rökstuddar og
byggja á vísindalegum grunni =>
þolmarkarannsóknir

Þakkir

Ferðamálastofa

- Ólöf Ýrr Atladóttir
- Halldór Arinbjarnarson

Háskóla Íslands

- Anna Mjöll Guðmundsdóttir
- Gísli Bjarki Guðmundsson
- Gyða Þórhallsdóttir
- Ingunn Árnadóttir
- Kristján Smáráson
- Margrét Sævarsdóttir
- Rögnvaldur Ólafsson
- Silja Gunnarsdóttir
- Zsófia Cságoly

Rannsóknamiðstöð Háskólans á Akureyri

- Eva Halapi
- Guðrún Rósa Þorsteinsdóttir